

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 25.02.2020 № 3-1

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання субвенції з
державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів
соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на
території зони спостереження**

Київ 2020

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	3
ПРЕАМБУЛА	7
ВСТУП	9
РЕЗЮМЕ	10
I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ СУБВЕНЦІЇ.....	11
<i>Висновок до розділу I</i>	18
II. ФІНАНСОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2761350	19
<i>Висновок до розділу II</i>	30
III. ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА І НОРМАТИВНИХ АКТІВ ПРИ ВИКОНАННІ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ.....	31
3.1. Дотримання державних будівельних норм	31
3.2. Дотримання законодавства про публічні закупівлі	35
3.3. Дотримання законодавства про ведення бухгалтерського обліку	39
3.4. Законність використання коштів субвенції.....	40
3.5. Економність, продуктивність та результативність використання коштів субвенції.....	48
<i>Висновок до розділу III</i>	53
IV. СТАН ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ	54
V. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИКОРИСТАННЯ СУБВЕНЦІЇ	56
ВИСНОВКИ.....	63
ПРОПОЗИЦІЇ.....	69
ДОДАТОК.....	73

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ККУ	- Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341 (із змінами і доповненнями)
ЦКУ	- Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435 (із змінами і доповненнями)
БКУ	- Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456 (із змінами і доповненнями)
ПКУ	- Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 (із змінами і доповненнями)
КЦЗУ	- Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403 (із змінами і доповненнями)
Закон № 39	- Закон України від 08.02.1995 № 39 "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" (із змінами і доповненнями)
Закон № 280	- Закон України від 21.05.1997 № 280 "Про місцеве самоврядування в Україні" (із змінами і доповненнями)
Закон № 586	- Закон України від 09.04.1999 № 586 "Про місцеві державні адміністрації" (із змінами і доповненнями)
Закон № 687	- Закон України від 20.05.1999 № 687 "Про архітектурну діяльність" (із змінами і доповненнями)
Закон № 3038	- Закон України від 17.02.2011 № 3038 "Про регулювання містобудівної діяльності" (із змінами і доповненнями)
Закон № 4716	- Закон України від 17.05.2012 № 4716 "Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питань справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження"
Закон № 4717	- Закон України від 17.05.2012 № 4717 "Про внесення змін до Закону України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" щодо вдосконалення механізму соціального захисту населення, яке проживає на території зони спостереження"
Закон № 922	- Закон України від 25.12.2015 № 922 "Про публічні закупівлі" (із змінами і доповненнями)
Закон № 1801	- Закон України від 21.12.2016 № 1801 "Про Державний бюджет України на 2017 рік"
Закон № 2246	- Закон України від 07.12.2017 № 2246 "Про Державний бюджет України на 2018 рік"
Закон № 2629	- Закон України від 23.11.2018 № 2629 "Про Державний бюджет України на 2019 рік"
Закон № 294	- Закон України від 14.11.2019 № 294 "Про Державний бюджет України на 2020 рік"

Постанова № 288	- постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 288 "Про внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження"
Загальні умови підяду № 668	- Загальні умови укладення та виконання договорів підяду в капітальному будівництві, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668
Порядок № 995	- Порядок затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18.11.2015 № 990)
Порядок фінансування № 1764	- Порядок державного фінансування капітального будівництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1764
Порядок здійснення авторського нагляду	- Порядок здійснення авторського нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 № 903 (із змінами)
Порядок здійснення технічного нагляду	- Порядок здійснення технічного нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 № 903 (із змінами)
Порядок № 352	- Порядок справляння збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 352
Порядок № 461	- Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2015 № 750)
Порядок № 560	- Порядок затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560 (із змінами і доповненнями)
Порядок та умови № 91	- Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 91 (із змінами і доповненнями)
Порядок № 138	- Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138

Вимоги № 579	- Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджені наказом МВС від 09.07.2018 № 579 і зареєстровані у Мін'юсті 30.07.2018 за № 879/32331
Перелік об'єктів та заходів, які фінансуються за рахунок субвенції 2017 року	- Переліки об'єктів та засобів індивідуального дихання, захисних споруд цивільного захисту, що фінансуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затверджені наказами Мінрегіону від 30.06.2017 № 162 та № 164 (зі змінами)
Перелік об'єктів та заходів, які фінансуються за рахунок субвенції 2018 року	- Переліки об'єктів та засобів індивідуального дихання, захисних споруд цивільного захисту, що фінансуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затверджені наказами Мінрегіону від 26.03.2018 № 67 та № 68 (зі змінами)
Перелік об'єктів та заходів, які фінансуються за рахунок субвенції 2019 року	- Переліки об'єктів та засобів індивідуального дихання, захисних споруд цивільного захисту, що фінансуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затверджені наказами Мінрегіону від 12.06.2019 № 130 та № 131 (зі змінами)
Положення № 879	- Державні будівельні норми В.2.2-3:2018 "Будинки і споруди. Заклади освіти", затверджені наказом Мінрегіону від 25.04.2018 № 106
ДБН В.2.2-3:2018	- Державні будівельні норми В.2.2-3:2018 "Будинки і споруди. Заклади освіти", затверджені наказом Мінрегіону від 25.04.2018 № 106
ДсанПіН 5.5.2.008-01	- Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДсанПіН 5.5.2.008-01, затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63
ДСТУ Б Д.1.1-1:2013	- Національний стандарт України. Правила визначення вартості будівництва ДСТУ Б Д.1.1-1:2013, прийняті наказом Мінрегіону від 05.07.2013 № 293
наказ № 591	- Наказ ДСНС від 10.10.2018 № 591 "Про ведення загальнодержавного електронного обліку захисних споруд цивільного захисту"
Методичні рекомендації щодо переліку підтвердних документів для реєстрації	- Методичні рекомендації щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів, затверджених наказом Державної казначейської служби України від 29.04.2013 № 68 (у редакції наказу Державної казначейської служби України від 19.07.2019 № 213)

бюджетних
зобов'язань

ДПС	- Державна податкова служба України
ДСНС	- Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Казначейство	- Державна казначейська служба України
Мінекоенерго	- Міністерство енергетики та захисту довкілля України
МОЗ	- Міністерство охорони здоров'я України
Мінрегіон	- Міністерство розвитку громад та територій України
НКРЕКП	- Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
ОДА	- обласна державна адміністрація
ОТГ	- об'єднана територіальна громада
РДА	- районна державна адміністрація
ДНЗ	- дошкільний навчальний заклад
компанія "Енергоатом"	- Державне підприємство "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом"
ЗІЗОД	- засіб індивідуального захисту органів дихання
ЗСЦО	- захисна споруда цивільної оборони
збір	- збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження
зона спостереження	- територія, на якій можливий радіаційний вплив ядерної установки та об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, на населення, що проживає в цій зоні
компенсація ризиків	- соціально-економічна компенсація ризику для населення, яке проживає в зонах спостереження
ПКД	- проєктно-кошторисна документація
ПРУ	- протирадіаційне укриття
ССІ	- спеціальна соціальна інфраструктура
СЦО	- сховище цивільної оборони
ТЗС	- територія зони спостереження

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – аудит): стаття 98 Конституції України, статті 4, 7, 15 Закону України "Про Рахункову палату", План роботи Рахункової палати на 2020 рік, депутатське звернення народного депутата України Бандурова В. В. від 25.06.2019 № 06/19-34 (з доповненням від 25.06.2019 № 06/19-35).

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ і надання оцінки правильності визначення потреби в коштах за КПКВК 2761350 "Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження" (далі – субвенція), та розподілу, своєчасності, повноти їх перерахування, ефективності та законності використання, стану внутрішнього контролю розпорядників коштів субвенції за використанням бюджетних коштів, а також реагування на пропозиції Рахункової палати за результатами попереднього аудиту.

Питання аудиту: чи забезпечив механізм надання субвенції у 2017–2019 роках одержання населенням, що проживає на ТЗС, належної компенсації ризику, передбаченої профільним законом?

Предмет аудиту: кошти субвенції у 2017–2019 роках; інформація про їх надання, використання; розрахунки потреби в коштах субвенції; нормативно-правові, розпорядчі акти та інші документи, які регламентують питання надання та використання, управління коштами субвенції та контролю за їх витрачанням; статистична, фінансова, бюджетна звітність.

Масштаб аудиту: 412,5 млн грн (з них перевірено в регіонах – 135,0 млн гривень).

Об'єкти аудиту:

Мінрегіон¹;

у Волинській області – Відділ освіти Маневицької РДА, Комунальне підприємство "Маневицька центральна районна лікарня";

у Дніпропетровській області – Управління благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради;

у Запорізькій області – Виконавчий комітет Дніпрорудненської міської ради, Комунальна установа "Дніпрорудненська міська лікарня Дніпрорудненської міської ради Василівського району";

у Миколаївській області – Управління капітального будівництва Миколаївської ОДА, Управління житлово-комунального господарства та капітального будівництва Вознесенської міської ради, Департамент інфраструктури міського господарства Южноукраїнської міської ради;

¹ Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, яке згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829 перейменовано на Міністерство розвитку громад та територій України.

у Рівненській області – Департамент з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА, Управління освіти виконавчого комітету Вараської міської ради;

у Хмельницькій області – Славутський ліцей II–III ступенів Хмельницької обласної ради, Виконавчий комітет Славутської міської ради, Відділ освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА.

Запити надсилалися до Мінекоенерго, МОЗ, ДСНС, ДПС, НКРЕКП, компанії "Енергоатом", окремих територіальних органів ДСНС, ДПС, Казначейства, а також структурних підрозділів з питань цивільного захисту населення, регіонального розвитку і будівництва, охорони здоров'я населення, природних ресурсів та екології відповідних ОДА.

Критерії оцінки ефективності використання коштів субвенції:

продуктивність – досягнення найкращого співвідношення між результатами виконання бюджетної програми і використаними для досягнення таких результатів коштами субвенції;

результативність – відповідність фактичних результатів діяльності запланованим;

економність – досягнення розпорядниками коштів субвенції максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

законність – дотримання нормативно-правових і розпорядчих актів при прийнятті управлінських рішень уповноваженими органами в процесі розподілу та використання коштів субвенції.

Критерії оцінки ефективності управління коштами субвенції: обґрунтованість визначення потреби в коштах державного бюджету та їх розподілу між місцевими бюджетами, своєчасність відкриття бюджетних асигнувань, повнота перерахування і використання коштів.

Критерії оцінки стану внутрішнього контролю: спроможність головного розпорядника коштів бюджетної програми та розпорядників субвенції за місцевими бюджетами запобігати неефективному та незаконному їх використанню.

Методи проведення аудиту: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, що регулюють питання надання та використання субвенції; дослідження результатів і методів роботи об'єктів аудиту щодо цього; документальна і фактична перевірка ризикових фінансових розрахунків та операцій; аналіз статистичної, фінансової, бюджетної звітності, документів, розміщених на сайтах органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, відповідних інформаційних повідомлень; проведення обстежень об'єктів будівництва та оглядів придбаних матеріальних цінностей з фотофіксацією невідповідностей; здійснення опитувань, отримання відповідних пояснень; аналіз інформації центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, одержаної на запити з питань аудиту.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: часові – 2017–2018 роки і 9 місяців 2019 року²; географічні – Волинська, Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Рівненська, Хмельницька області.

Термін проведення аудиту: жовтень 2019 року – січень 2020 року.

За результатами контрольних заходів складено **14 актів**.

ВСТУП

На території України розташовані чотири діючі атомні електростанції, за кількістю реакторів та сумарною потужністю яких країна займає десяте місце у світі та п'яте в Європі. Частка АЕС становить близько 48 відс. загального обсягу виробництва електроенергії в Україні. Розвиток атомної енергетики тісно пов'язаний з позитивним ставленням до неї населення, найкращий шлях досягнення якого – економічне стимулювання прилеглих територій та створення і підтримування на них безпечних умов проживання громадян.

На сьогодні триває стабільне скорочення чисельності населення в зонах спостереження, в тому числі висококваліфікованого виробничого персоналу: за даними Мінрегіону і ДСНС, із **813,7 тис. осіб** (на 01.01.2015) до **795,9 тис. осіб** (на 01.01.2019). За таких умов компенсація ризику набуває пріоритетного значення, з одного боку, для стримування відпливу населення із зон спостереження, з іншого, – для стимулювання до переїзду нових мешканців на проживання у зони спостереження.

Протягом 2011–2014 років субвенція затверджувалася законами про державний бюджет у спеціальному фонді, її обсяги щорічно зростали згідно з законодавством відповідно до збільшення обсягу сплаченого збору (у 2011 році – 136,5 млн грн, у 2014 році – 183,7 млн гривень). Проте, починаючи з 2015 року, субвенція затверджується законом про державний бюджет у складі загального фонду у значно меншій сумі, зокрема на 2017–2019 роки щорічно в обсязі **137,5 млн гривень**.

Водночас результати попереднього аудиту використання субвенції, проведеного у 2017 році (Звіт про результати аудиту затверджено рішенням Рахункової палати від 08.08.2017 № 16-4), засвідчили наявність низки проблемних питань, пов'язаних із станом ЗСЦО і ССІ, що обумовлено недостатністю коштів субвенції, її розподілом за об'єктами та заходами наприкінці року і створенням ризиків щодо повноти використання фінансового ресурсу. Це обумовило низку звернень з боку місцевих і центральних органів влади, народних депутатів України до Президента України, Кабінету Міністрів України щодо ненадання бюджетам адміністративно-територіальних одиниць, на територію яких

² Аналіз обсягів фінансування і використання коштів субвенції проведено за 2017–2019 роки (з урахуванням оперативних звітних даних Мінрегіону за 2019 рік).

поширюються зони спостереження атомних електростанцій компанії "Енергоатом", гарантованого профільним законом обсягу субвенції.

На рішення Рахункової палати за результатами попереднього аудиту Кабінетом Міністрів України надано доручення від 06.09.2017 № 34097/1/1-17 Мінрегіону, Мінфіну, МОЗ та ДСНС розглянути та, згідно з компетенцією, вжити заходів щодо виконання у повному обсязі рекомендацій Рахункової палати. Рекомендації Рахункової палати та доручення Уряду за результатами попереднього аудиту виконані частково.

З метою усунення виявлених аудитом невідповідностей в управлінні коштами субвенції Мінрегіон підготував зміни до Порядку та умов № 91, які затверджено Постановою № 288, зокрема щодо першочергового спрямування коштів субвенції на реалізацію проєктів нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту, в тому числі виготовлення проєктної документації, захисних споруд цивільного захисту, технічну інвентаризацію яких проведено відповідно до законодавства. За поясненням Мінрегіону, ці зміни внесені у зв'язку з неможливістю фінансування ремонтних робіт на захисних спорудах за відсутності ПКД, в розробленні якої за власні кошти органи місцевого самоврядування не зацікавлені.

Разом з тим не виконано рекомендацій Рахункової палати, наданих Кабінету Міністрів України, щодо збільшення на 2017 рік обсягів субвенції до рівня планових надходжень цільового збору, внесення змін до БКУ в частині зарахування збору до спецфонду держбюджету, забезпечення своєчасного формування Переліків об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції у 2017, 2018 та 2019 роках.

Враховуючи зазначене та беручи до уваги суспільний резонанс щодо виконання відповідних заходів компенсації ризику, тема аудиту є актуальною.

РЕЗЮМЕ

Аудитом встановлено, що **впроваджений механізм формування і надання субвенції у 2017–2019 роках не забезпечив одержання населенням, що проживає на ТЗС атомних електростанцій компанії "Енергоатом", належної компенсації ризику, визначеної Законом № 39.**

Передусім він не гарантує надання бюджетам територій, на які поширюється зона спостереження, субвенції в обсязі збору, сплаченого компанією "Енергоатом".

Порядок № 352, яким урегульовано справляння збору як неподаткового надходження доходів бюджету, не відповідає положенням ПКУ, який регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів. Не врегульовано питання відповідальності платників збору за недотримання правильності обчислення, повноти і своєчасності сплати збору. Механізм субвенції не передбачає можливості розподілу її коштів між бюджетами ОТГ, що утворені та функціонують на ТЗС.

Порядком та умовами № 91 не передбачена можливість спрямування коштів субвенції на фінансування низки заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке проживає на ТЗС, як це встановлено статтею 12 Закону № 39. Не визначено також граничних термінів внесення місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування пропозицій Мінрегіону щодо відповідних об'єктів та заходів, що не сприяє оперативності затвердження їх переліків та заходів, відповідно, повноті використання виділених коштів.

В умовах обмеженого фінансування вкрай неефективним було управління коштами субвенції на місцевому рівні, про що свідчить щорічне повернення до державного бюджету як невикористаних від 12 до 16 відс. обсягу бюджетних асигнувань. Мали місце численні факти порушень законодавства з питань містобудівної діяльності, публічних закупівель та бюджетного законодавства.

В результаті неефективного управління коштами субвенції, через відсутність належного внутрішнього контролю за виконанням взятих підрядниками зобов'язань профінансовані державою роботи на низці об'єктів ССІ і захисних споруд на кінець відповідних бюджетних періодів залишились невиконаними.

I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ СУБВЕНЦІЇ

✓ Основоположним у ядерному законодавстві України є Закон № 39.

Відповідно до статті 5 Закону № 39 **основними принципами державної політики у сфері використання ядерної енергії та радіаційного захисту** є, зокрема: пріоритет захисту людини та навколишнього природного середовища від впливу іонізуючого випромінювання; створення правового і фінансового механізму компенсації ризику; створення ССІ в зонах спостереження.

Довідково. Відповідно до статті 1 Закону № 39 наведені нижче терміни та визначення вживаються у такому значенні, зокрема:

- **зона спостереження** – територія, на якій можливий радіаційний вплив ядерної установки та об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, на населення, що проживає в цій зоні;

- **ССІ** – об'єкти, розташовані в межах адміністративно-територіальних одиниць (обласних, районних, міських рад монофункціональних міст-супутників), на територію яких поширюються відповідні зони спостереження, та призначені для забезпечення життєдіяльності населення, яке проживає в зоні спостереження, зокрема навчальні заклади, заклади охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, комунікаційні об'єкти житлово-комунального господарства, мережі постачання електроенергії, газу, тепла, води та водовідведення, будівлі та споруди, призначені для їх обслуговування, автомобільні дороги, системи зв'язку тощо;

- **компенсація ризику** – створення та підтримання у справному стані ССІ, забезпечення засобами індивідуального захисту населення, його регулярне навчання правил користування ССІ, уміння користування засобами індивідуального захисту.

Статтею 45 Закону № 39 встановлено, що у місцях розташування ядерної установки чи об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, **встановлюються санітарно-захисна зона і зона спостереження**. У санітарно-захисній зоні і зоні спостереження повинен здійснюватися контроль за радіаційним станом.

Статтею 12 Закону № 39 визначені **соціально-економічні умови проживання та праці громадян** у місцях розміщення підприємств з видобування і переробки уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами.

Відповідно до частини першої статті 12 цього Закону **населення територій, на яких розміщуються підприємства з видобування і переробки уранових руд, ядерні установки, об'єкти, призначені для поводження з радіоактивними відходами, має право на соціально-економічну компенсацію ризику від їх діяльності**, зокрема на:

- створення та підтримання у справному стані об'єктів ССІ, у тому числі захисних споруд, призначених для укриття і захисту населення, техніки та майна від дії радіаційного опромінення у разі радіаційної аварії, забезпечення засобами індивідуального захисту та препаратами стабільного йоду у межах отриманих коштів відповідно до медичних нормативів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

- виконання заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на означених територіях, у межах отриманих коштів за напрямами, передбаченими програмами економічного і соціального розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що затверджуються органами місцевого самоврядування (обласними, районними, міськими радами міст обласного підпорядкування, міськими радами монофункціональних міст-супутників), на територію яких поширюються відповідні зони згідно із законами України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" та "Про місцеве самоврядування в Україні", крім коштів Державного фонду поводження з радіоактивними відходами, порядок використання яких встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Частиною четвертою статті 12 Закону № 39 встановлено, що компенсація ризику здійснюється в межах коштів, отриманих від ліцензіата (крім спеціалізованих підприємств по поводженню з радіоактивними відходами), і може бути використана тільки для фінансування адміністративно-територіальних одиниць, на територію яких поширюється зона спостереження, на якій можливий вплив відповідних об'єктів ліцензіата.

Відповідно до частини першої статті 12¹ Закону № 39 фінансування заходів щодо компенсації ризику здійснюється із спеціального фонду Державного бюджету України за рахунок збору.

Довідково. Дію частини першої статті 12¹ Закону № 39 зупинено на 2019 і 2020 роки згідно із законами № 2629 і № 294 відповідно.

Проте з 01.01.2015 частина перша статті 12¹ Закону № 39 не узгоджується із пунктом 16³ частини другої статті 29 БКУ, згідно із яким

збір належить до доходів **загального фонду** Державного бюджету України (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 1 частини другої статті 67¹ цього Кодексу). При цьому частиною другою статті 4 БКУ встановлено, що якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.

З іншого боку, рішеннями Конституційного Суду України від 09.07.2007 № 6-рп/2007, 22.05.2008 № 10-рп/2008 та 30.11.2010 № 22-рп/2010 визначено, що забороняється зупинення законом про Державний бюджет України інших законів України шляхом внесення змін до деяких законів України, встановлення іншого (додаткового) правового регулювання відносин, ніж передбачено законами України.

За інформацією Мінрегіону, міністерством неодноразово пропонувалось внесення змін до БКУ щодо зарахування збору до спеціального фонду Державного бюджету, яке Мінфіном не підтримано.

***Довідково.** Слід зазначити, що Указом Президента України від 04.04.2019 № 104 "Про заходи з підтримки розвитку ядерної енергетики та підвищення рівня безпеки у сфері використання ядерної енергії" надано доручення (пункт 1 б) Кабінету Міністрів України у двомісячний строк внести в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України законопроект про внесення змін до БКУ щодо віднесення коштів від збору **до джерел формування спеціального фонду** Державного бюджету України для забезпечення гарантованого спрямування таких коштів у вигляді субвенції відповідним місцевим бюджетам. Такий законопроект (№ 2249) було підготовлено і включено до розділу II "Питання, які доручається підготувати і доопрацювати для розгляду на сесії" Порядку денного десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання, який не був прийнятий за основу. Відповідно до вимог частини першої статті 95 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861, законопроекти, не прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому читанні за основу, **вважаються знятими з розгляду і не розглядаються** Верховною Радою нового скликання.*

Водночас в інформаційно-правовій системі "ЛІГА: ЗАКОН" розміщено проект Постанови про порядок денний третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання від 03.02.2020, яку прийнято **04.02.2020**. Зокрема, до розділу II "Питання, які доручається підготувати і доопрацювати для розгляду на сесії" зазначеного Порядку денного включено проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження) (№ 2526), в якому такий збір визначено джерелом формування спеціального фонду державного бюджету.

✓ Відповідно до положення статті 1 ПКУ щодо сфери його дії, класифікації доходів бюджету (стаття 9 БКУ) та Законів № 1801, № 2246 і № 2629, надходження від збору є **неподатковими надходженнями** доходів бюджету (код 24130000).

Механізм справляння збору урегульовано Порядком № 352.

У преамбулі постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 352, якою затверджений Порядок № 352, зазначено, що цей порядок прийнято відповідно до частини сьомої статті 1 Закону України від 25.06.1991 № 1251 "Про систему оподаткування" та статті 12¹ Закону № 39. Проте Закон України "Про систему оподаткування" втратив чинність з

01.01.2011. Водночас Порядок № 352 (у тому числі форму розрахунку збору) не приведено у відповідність із вимогами статті 12¹ Закону № 39 після внесення змін і викладення у новій редакції Закону України від 17.05.2012 № 4716. Отже, **Порядок № 352 не відповідає положенням ПКУ і Закону № 39.**

Відповідно до частини одинадцятої статті 12¹ Закону № 39 контроль за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати, за своєчасністю подання розрахунків здійснюється органами доходів і зборів відповідно до закону. На сьогодні в Україні такого закону не існує.

В той же час пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 106 "Деякі питання ведення обліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету" визначено, що **постійний контроль** за правильністю та своєчасністю надходження до державного та місцевих бюджетів податків, зборів, платежів та інших доходів згідно з переліком, а також ведення обліку таких платежів у розрізі платників з метою забезпечення повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевого бюджетів **за кодом** бюджетної класифікації **24130000** "Збір на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження", здійснюють **ДПС і Мінекоенерго.**

Крім того, Законом № 39 визначено (частина десята статті 12¹), що **платники збору несуть відповідальність** за правильність обчислення збору, повноту і своєчасність його сплати, за своєчасність подання розрахунків збору відповідно до вимог ПКУ. Проте ПКУ регулює відносини, зокрема, що виникають у сфері справляння податків і зборів, що справляються в Україні, порядок їх адміністрування, права та обов'язки платників податків та зборів, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства. Враховуючи, що збір не входить до переліку податків та зборів, визначених статтями 9 "Загальнодержавні податки та збори" та 10 "Місцеві податки", **контроль за його справлянням не може бути закріплено за податковими органами.**

У Верховній Раді України було зареєстровано проєкт закону України (реєстр. № 10276 від 10.05.2019) про внесення зміни до статті 12¹ Закону України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" щодо контролю за правильністю обчислення збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, та повнотою і своєчасністю його сплати. У законопроєкті **пропонувалося повноваження** органів доходів і зборів щодо контролю за правильністю обчислення збору, повнотою і своєчасністю його сплати, своєчасністю подання розрахунків **передати центральному органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику в ядерно-промисловому комплексі.** Відповідно до Пояснювальної записки до законопроєкту, на думку суб'єкта права законодавчої ініціативи (Кабінету Міністрів України), прийняття такого

закону дозволило б законодавчо унормувати систему контролю за збором, ефективне його адміністрування та забезпечити повний контроль за справами таких надходжень до бюджету. Однак відповідно до вимог частини першої статті 95 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861, законопроекти, не прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому читанні за основу, **вважаються знятими з розгляду і не розглядаються Верховною Радою нового скликання.**

На запит Рахункової палати до ДПС від 30.01.2020 № 18-237 щодо можливості і напрямів врегулювання зазначеного питання одержано відповідь (лист від **11.02.2020** № 1448/5/99 за підписом Голови ДПС Верланова С. О.) про те, що з урахуванням вимог ПКУ доцільно повторно ініціювати внесення змін до Закону № 39 та, беручи до уваги повноваження, надані Мінекоенерго в частині контролю та здійснення заходів з поводження з радіоактивними відходами, **покласти обов'язок зі справляння збору на Міністерство.**

✓ Механізм субвенції **не передбачає розподілу її коштів бюджетам ОТГ**, що утворені і функціонують на ТЗС (на кінець 2019 року – 46 ОТГ).

Так, Великобілозерська РДА листом від 05.02.2018 № 01.1-20/0040 повідомила Мінрегіон, що на підпорядкованій їй території утворена Великобілозерська сільська ОТГ, яка охоплює всю територію Великобілозерського району та з 01.01.2018 перейшла на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом. У зв'язку з цим РДА просила кошти субвенції перенаправити з районного бюджету до бюджету Великобілозерської сільської ОТГ.

З метою отримання роз'яснень щодо можливості такого спрямування коштів, Мінрегіон звернувся до Мінфіну, який листом від 06.06.2018 № 05120-14-5/15372 повідомив, що з метою отримання бюджетами ОТГ коштів субвенції, Мінрегіону, як головному розпоряднику бюджетних коштів, необхідно внести відповідні зміни до нормативно-правових актів, які регулюють розподіл коштів збору. Одночасно зазначено, що народними депутатами України було внесено до Верховної Ради України проєкт Закону від 07.12.2017 № 7369 про внесення змін до Закону України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" щодо надання соціально-економічної компенсації ризику населенню, яке проживає на території зон спостереження в об'єднаних територіальних громадах, проте цей законопроект не підтримано Верховною Радою України.

На відповідне звернення народного депутата України Констанкевич І. М. від 16.05.2019 № 452/929 з подібного питання Мінрегіон листом від 03.06.2019 № 7/19.3/8934-19 за підписом першого заступника Міністра В. Негоди повідомив, що субвенція розподіляється між 39-ма адміністративно-територіальними одиницями семи областей (Волинська, Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Рівненська, Херсонська та Хмельницька). Разом з тим, у зв'язку із вимогами статті 12² Закону № 39,

розподіл субвенції бюджетам ОТГ, на територію яких поширюється зона спостереження, не здійснюється.

З метою врегулювання питання розподілу коштів від збору на компенсацію ризику населенню, яке проживає на території зони спостереження в об'єднаних територіальних громадах, 25.04.2018 у Верховній Раді України зареєстровано законопроект № 8323 про внесення змін до статті 12² Закону № 39 щодо надання компенсації ризику населенню, яке проживає на території зон спостереження в об'єднаних територіальних громадах. Однак відповідно до вимог частини першої статті 95 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861, законопроекти, не прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому читанні за основу, **вважаються знятими з розгляду і не розглядаються** Верховною Радою нового скликання.

✓ Згідно з відомостями Мінекоенерго (лист від 13.12.2019 № 1.1-6.4.2-15022) і компанії "Енергоатом" (лист від 20.11.2019 № 15759/04), наданими на запити Рахункової палати, компанією "Енергоатом" нараховано і сплачено до державного бюджету збору за 2017 рік **380,7 млн грн**, 2018 рік – **432,7 млн грн**, 9 місяців 2019 року – **340,6 млн гривень**. В тарифах компанії "Енергоатом" на відпуск електричної енергії та виробництво теплової енергії, вироблених на атомних електростанціях, **НКРЕКП** передбачались кошти на сплату збору на 2017 рік у сумі **376,1 млн грн**, на 2018 рік – **430,3 млн грн**, на 2019 рік – **444,8 млн грн** (лист від 25.11.2019 № 12456/17.3/7-19).

✓ Порядок і умови **використання коштів збору** визначено статтею 12² Закону № 39, згідно з якою встановлено, зокрема:

частиною першою – що **кошти від збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, спрямовуються у вигляді субвенції із спеціального фонду Державного бюджету України** до спеціальних фондів бюджетів обласних, районних, міських рад монофункціональних міст – супутників ядерних установок і підприємств з видобування і переробки уранових руд, на територію яких поширюються відповідні зони спостереження платників збору, і розподіляються між цими бюджетами у такому співвідношенні:

- обласні бюджети – 30 відс.;
- бюджети районів та міст обласного підпорядкування зон спостереження (за винятком монофункціональних міст – супутників ядерних установок і підприємств з видобування і переробки уранових руд) – 55 відс.;
- бюджети монофункціональних міст – супутників ядерних установок і підприємств з видобування і переробки уранових руд – 15 відсотків;

частиною другою – що **розподіл коштів збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, між спеціальними фондами бюджетів обласних, районних та міських рад міст обласного підпорядкування здійснюється з**

урахуванням питомої ваги чисельності населення, яке проживає в зонах спостереження цих адміністративно-територіальних одиниць, та пропорційно до обсягу товарної продукції підприємств ліцензіата, розташованого на відповідній території, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Довідково. Дію частини першої і другої статті 12² зупинено на 2019 рік згідно із Законом № 2629.

частиною третьою – що **використання коштів** на фінансування заходів щодо соціально-економічної компенсації ризику із спеціальних фондів місцевих бюджетів здійснюється **виключно за прямыми і в порядку, встановленими Кабінетом Міністрів України;**

частиною п'ятою – що обласні, районні та міські ради щоквартально звітують перед населенням про використання коштів соціально-економічної компенсації ризику із спеціальних фондів відповідних місцевих бюджетів шляхом публікування звітів у періодичних виданнях **органів місцевого самоврядування.**

Однак Законом України від 24.12.2015 № 917 "Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації" внесено зміни до статті 8 Закону України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", яку доповнено новою частиною, де передбачено, що органи державної влади, інші державні органи та органи місцевого самоврядування не можуть виступати засновниками (співзасновниками) друкованих засобів масової інформації.

Таким чином, **відсутність** періодичних видань органів місцевого самоврядування **унеможливила реалізацію вимог** частини п'ятої статті 12² Закону № 39.

Довідково. Дію частини п'ятої статті 12² зупинено на 2019 рік згідно із Законом № 2629.

Частиною першою статті 97 БКУ встановлено, що у Державному бюджеті України можуть передбачатися, зокрема, такі трансферти місцевим бюджетам, як **субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження.**

✓ Законом № 1801 Мінрегіону (загальнодержавні витрати) затверджено бюджетні призначення за КПКВК 2761350 **на 2017 рік** за загальним фондом у сумі **137 499,5 тис. грн** (13 750,0 тис. грн як видатки споживання, 123 749,5 тис. грн як видатки розвитку). Так само Законами № 2246 і № 2629 Мінрегіону затверджено бюджетні призначення (загальнодержавні видатки та кредитування) за КПКВК 2761350 **на 2018 і 2019 роки** за загальним фондом щороку у сумі **137 499,5 тис. грн** (13 750,0 тис. грн як видатки споживання, 123 749,5 тис. грн як видатки розвитку).

З огляду на те, що законами про державний бюджет на 2017–2019 роки надходження збору заплановано в сумах 423,1, 392,1 і 425,7 млн грн, відповідно, бюджетні призначення за субвенцією на 2017, 2018 і 2019 роки

визначені у розмірі **32,5, 35,1 і 32,3 відс.** від затвердженого обсягу збору на відповідний рік.

Водночас додаток № 7 до Законів № 1801, 2629 не містить, а до Закону № 2246 – містить розподіл субвенції між місцевими бюджетами.

Довідково. Законом № 294 Мінекоенерго затверджено бюджетні призначення (загальнодержавні видатки та кредитування) за КПКВК 2411030 на **2020 рік** за загальним фондом у сумі **137 499,5 тис. грн** (13 750,0 тис. грн як видатки споживання, 123 749,5 тис. грн як видатки розвитку).

Частиною другою статті 97 БКУ встановлено, що порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови № 91 визначають механізм надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження.

З **05.04.2019**, з набранням чинності змінами, внесеними до Порядку та умов № 91 згідно з Постановою № 288, а саме пунктом 3, визначається, що **субвенція спрямовується бюджетам адміністративно-територіальних одиниць, на територію яких поширюється зона спостереження атомних електростанцій компанії "Енергоатом", насамперед на:**

- реалізацію проектів нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту, в тому числі виготовлення проєктної документації, захисних споруд цивільного захисту, технічну інвентаризацію яких проведено відповідно до законодавства;
- закупівлю засобів індивідуального захисту органів дихання та препаратів стабільного йоду;
- навчання населення користуванню об'єктами ССІ та засобами індивідуального захисту органів дихання;
- фінансування у разі потреби об'єктів ССІ, у тому числі реалізація проектів будівництва, реконструкції, капітального та поточного ремонту таких об'єктів, зокрема навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, об'єктів житлово-комунального господарства, автомобільних доріг, систем зв'язку;
- погашення кредиторської заборгованості, що утворилася за субвенцією у попередніх роках і зареєстрована органами Казначейства.

Отже, статтею 12 Закону № 39 до компенсації ризиків віднесено і **виконання заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на ТЗС, проте в Порядку та умовах № 91 це не прописано.** Отже, відповідно до Закону № 39 **субвенція може спрямовуватися на компенсацію всіх ризиків, а фактично, згідно з положеннями Порядку та умов № 91, – лише на компенсацію окремих ризиків.**

Висновок до розділу I

Нормативно-правове забезпечення надання та використання субвенції у 2017–2019 роках було неналежним.

Так, Законом № 39 визначено, що фінансування заходів щодо соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, здійснюється із спеціального фонду Державного бюджету України за рахунок збору, що має цільове призначення. Проте з 01.01.2015 Бюджетним кодексом України цей збір віднесено до доходів загального фонду державного бюджету. У результаті зарахуванням збору до загального фонду державного бюджету створено ризики спрямування його коштів на цілі, що не відповідають вимогам статті 12 Закону № 39. Крім того, це призвело до затвердження бюджетних призначень за субвенцією в Державному бюджеті України на 2017, 2018 і 2019 роки в розмірі **32,5, 35,1 і 32,3 відс.** від обсягу збору, затвердженого в законах про державний бюджет на відповідні роки.

На сьогодні збір є неподатковим надходженням до бюджету, справляння якого ПКУ не передбачено. Незважаючи на це, його адміністрування у 2017–2019 роках здійснювалося органами Державної фіскальної служби за відсутності встановленої ПКУ відповідальності за несвоєчасну і неповну сплату відповідними суб'єктами господарювання, що створило ризики неналежного здійснення контролю за справлянням збору.

Статтями 5 і 12 Закону № 39 (у редакції Закону № 4717) серед заходів, спрямованих на компенсацію ризику, пріоритетним є створення та підтримання у справному стані об'єктів ССИ, у тому числі захисних споруд, призначених для укриття і захисту населення, техніки та майна від дії радіаційного опромінення у разі радіаційної аварії, а також забезпечення населення, що проживає на ТЗС, засобами індивідуального захисту та препаратами стабільного йоду відповідно до медичних нормативів.

Проте механізм субвенції, сформований у 2017–2019 роках згідно з основними принципами державної політики у сфері використання ядерної енергії та радіаційного захисту, вже **сьогодні потребує вдосконалення**, зокрема щодо: зарахування збору до спеціального фонду державного бюджету; унормування системи контролю за його справлянням; урегулювання питання розподілу коштів субвенції бюджетам ОТГ; визначення можливості спрямування коштів субвенції на виконання низки заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на ТЗС.

II. ФІНАНСОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2761350

✓ Формування бюджетного запиту

Бюджетний запит на 2017, 2018 та 2019 роки за коштами субвенції складено Мінрегіоном, як головним розпорядником, в межах граничних обсягів видатків, доведених на ці роки Мінфіном, у сумі 137 499,5 тис. гривень. У бюджетних запитах зазначено, що **обсяг видатків**, виконання яких **не забезпечено** граничним обсягом видатків за бюджетною програмою, на 2017 рік становить 521 977,5 тис. грн, на 2018 рік –

689 500,5 тис. грн, на 2019 рік – 290 410,5 тис. грн (без урахування недоотриманого обсягу субвенції в обсягах відповідного збору за минулі періоди). При обґрунтуванні додаткової потреби **Мінрегіоном щорічно наголошувалося на необхідності** затвердження видатків субвенції в обсягах збору, як це передбачено вимогами Закону № 39.

Отже, планування видатків субвенції на 2017, 2018 та 2019 роки здійснювалося Мінрегіоном шляхом розподілу доведених Мінфіном граничних обсягів видатків між бюджетними програмами, закріпленими за Міністерством. Визначена ним у бюджетних запитах додаткова потреба у коштах субвенції (різниця між обсягом збору, з урахуванням сум недофінансування минулих років, та граничним обсягом видатків) у законі про держбюджет на 2017, 2018 та 2019 роки не врахована, а обсяги видатків субвенції затверджені на рівні доведених Мінфіном граничних обсягів видатків (в сумі **137 499,5 тис. гривень**).

✓ *Розподіл субвенції між місцевими бюджетами*

Аудитом встановлено факти довготривалого погодження у 2017 та 2019 роках із заінтересованими центральними органами виконавчої влади здійсненого Мінрегіоном розподілу коштів субвенції між місцевими бюджетами, затвердження цього розподілу відповідними постановами Кабінету Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету. Так, розподіл субвенції на **2017 рік** затверджено в додатку до Порядку та умов № 91 постановою Кабінету Міністрів України від **12.04.2017** № 260, а на **2019 рік** – постановою Кабінету Міністрів України від **03.04.2019** № 288.

Водночас затягування місцевими органами з наданням Мінрегіону пропозицій щодо розподілу затвердженого їм обсягу субвенції між об'єктами та заходами стало однією з причин **накопичення на початок четвертого кварталу** на рахунках місцевих бюджетів значних обсягів коштів субвенції, їх використання переважно наприкінці бюджетного року або повернення невикористаного фінансового ресурсу до державного бюджету, що загалом свідчить про **неефективне управління** коштами субвенції.

Щодо розподілу субвенції між місцевими бюджетами на **2018 рік**, то він, як зазначалося, затверджений у додатку № 7 до Закону № 2246, проте не відповідає вимогам до розподілу субвенції, визначеним у пункті 4 Порядку та умов № 91.

Так, Мінфін листом від 21.07.2017 № 05120-14-5/13619 (в доповнення до інструктивного листа про порядок складання бюджетних запитів) звернувся до Мінрегіону з проханням разом із заповненим бюджетним запитом подати розподіл обсягу видатків субвенції за КПКВК 2761350 в розрізі місцевих бюджетів. З огляду на звернення Мінфіну, Мінрегіоном подано такий розподіл на 2018 рік аналогічно 2017 року (відповідно до вихідних даних, які були на час складання розподілу).

Однак враховуючи те, що вихідні дані для такого розподілу не є сталими, його формування в середині року, що передуює плановому, не

враховувало змін щодо чисельності населення, яке проживає на ТЗС, та планованого показника річного обсягу товарної продукції кожної атомної електростанції в загальному обсязі товарної продукції ліцензіата. Внаслідок цього Мінфіном підготовлено, а Кабміном внесено на розгляд Верховної Ради України законопроект з **необґрунтованим розподілом коштів субвенції між місцевими бюджетами**. З метою усунення вказаного недоліку Мінрегіон листом від 03.05.2018 № 7/19-4467 звернувся до Мінфіну, проте протягом року **зміни** у додаток № 7 Закону № 2246 в частині розподілу коштів субвенції між місцевими бюджетами **не внесено**.

За результатами розрахунку, здійсненого контрольною групою на підставі даних, наданих Мінрегіону Міненерговугіллям (лист від 18.01.2018 № 02/33-397) щодо товарної продукції з електричної енергії компанії "Енергоатом" на 2018 рік (в розрізі атомних електростанцій) та ОДА щодо чисельності населення станом на 01.01.2017, встановлено, зокрема, що у 2018 році **обласний бюджет Дніпропетровської області недоотримав** 742,9 тис. грн субвенції, міські бюджети міст **Нікополь, Марганець** (Дніпропетровська обл.) та **Енергодар** (Запорізька обл.) відповідно 750,4, 502,9 і 639,4 тис. грн, тоді як обласному бюджету Рівненської області **розподілено більше** на 1120,8 тис. грн, районному бюджету Володимирецького району – 1567,2 тис. грн, міському бюджету м. Вараш (Рівненська обл.) – 800,2 тис. грн, районному бюджету Маневицького району (Волинська обл.) – 1207,7 тис. гривень.

На запит Рахункової палати до Мінфіну щодо причин невнесення протягом року змін у додаток № 7 до Закону № 2246 в частині розподілу коштів субвенції між місцевими бюджетами, одержано відповідь від Мінфіну (лист від 11.02.2020 № 05120-14-7/4374), в якій, зокрема, зазначено, що у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів перерозподіл видатків бюджету за бюджетними програмами, включаючи резервний фонд бюджету, додаткові дотації та **субвенції**, на підставі частини шостої статті 108 Бюджетного кодексу України здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Враховуючи зазначене, врегулювання питання щодо перерозподілу субвенції між місцевими бюджетами в межах бюджетних призначень, передбачених Мінрегіону, як головному розпоряднику коштів за бюджетною програмою КПКВК 2761350, не потребувало внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2018 рік".

✓ Розподіл коштів субвенції між об'єктами і заходами

Виділення бюджетних асигнувань субвенції у 2017 році затверджено помісячним розписом з **квітня по грудень** (включно) в сумі 15,28 млн грн на місяць. Аналогічно показникам 2017 року помісячне виділення бюджетних асигнувань субвенції затверджено на 2018 та 2019 роки. Фактично у 2017 та 2019 роках їх виділення розпочалося з **травня** (з урахуванням обсягів,

передбачених на квітень) та проводилось відповідно до помісячного розпису. У 2018 році кошти субвенції виділялися відповідно до помісячного розпису, починаючи з **квітня**.

Проте довготривалий процес надання окремими місцевими органами влади пропозицій для затвердження Переліків об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції у 2017, 2018 та 2019 роках, призвів до накопичення станом на **01.10.2017** на рахунках місцевих бюджетів та бюджетних установ коштів субвенції в сумі 77 554,7 тис. грн, або більше **84 відс.** профінансованого, **01.10.2018** – 60 202,5 тис. грн, або **65 відс.**, **01.10.2019** – 66 442,1 тис. грн, що становить **72 відсотки**.

Інформацію про надання, розподіл між об'єктами (заходами) та використання коштів субвенції у 2017–2019 роках наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Відомості про надання, розподіл між об'єктами (заходами) та використання коштів субвенції у 2017–2019 роках

(тис. грн)

Період, роки	Виділено асигнувань	Розподілено Мінрегіоном	Касові видатки	Використання, відс.	Не використано
2017	137 499,5	137 492,1	117 353,9	85,3	20 145,6
2018	137 499,5	136 883,2	120 397,5	87,6	17 102,0
2019	137 449,5	132 485,5	115 508,1*	84,0	21 991,4

* оперативні дані щодо використання коштів субвенції за 2019 рік.

Як свідчать дані табл. 1, всього у 2017 році із виділених асигнувань 137 499,5 тис. грн субвенції використано 117 353,9 тис. грн, або **85,3 відс.**, у 2018 році – 120 397,5 тис. грн, або **87,6 відс.**, у 2019 році – 115 508,1 тис. грн, або лише **84 відс.** профінансованого.

Якщо у 2017 році наказами Мінрегіону **не було розподілено** 7,4 тис. грн, у 2018 році – 616,3 тис. грн, то у 2019 році – уже 5014,0 тис. грн (в основному через ненадання Миколаївською ОДА, всупереч наявної потреби, пропозицій на фінансування захисних споруд на суму 4477,2 тис. гривень).

Незважаючи на те, що переважно кошти субвенції спрямовувалися на проведення видатків розвитку, а виділення бюджетних асигнувань розпочиналось з квітня-травня, найбільші обсяги капітальних видатків здійснювались в останній місяць року. Так, у **грудні 2017 року** використано 63 847,7 тис. грн, або **54 відс.** загального обсягу фінансування, у **грудні 2018** – 53 690,9 тис. грн, або **45 відс.**, у **грудні 2019 року** – 99 808,7 тис. грн, або **64,2 відсотка**.

✓ **Структура видатків за коштами субвенції**

Відомості щодо видатків за напрямками використання коштів субвенції наведено у табл. 2.

Відомості табл. 2 свідчать про тенденцію у періоді, який підлягав аудиту, поступового зменшення обсягу і питомої ваги видатків на капітальний і поточний ремонт об'єктів ССІ (зокрема, з **91,7 відс.** у 2017 році до **82,8 відс.** у 2019 році), тобто майже на **9 відсотків**.

Таблиця 2

Структура видатків за коштами субвенції у 2017 – 2019 роках

Напрями використання субвенції	2017 р.		2018 р.		2019 р.*	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Ремонт споруд ЦО	7 076,2	6,0	11 997,1	10,0	13 494,1	11,7
Придбання препарату калій-йодид, респіраторів, послуг з навчання населення	2 661,2	2,3	1 458,5	1,2	5 603,5	4,9
Ремонт об'єктів ССІ	107 616,5	91,7	106 749,3	88,6	95 706,0	82,8
Погашення кредиторської заборгованості	-	-	192,5	0,2	704,5	0,6

* оперативні дані щодо використання коштів субвенції за 2019 рік.

Зменшення видатків на ремонт об'єктів ССІ є наслідком позиції робочої групи Мінрегіону (голова Парцхаладзе Л. Р.) щодо непогодження пропозицій ОДА, РДА та міських рад, якщо за наявності в адміністративно-територіальній одиниці значної кількості ПРУ чи інших захисних споруд, що потребують невідкладних ремонтних робіт, пропозиції не містять жодного об'єкта за цим напрямом використання коштів субвенції.

В результаті обсяги і питома вага коштів субвенції **на ремонт захисних споруд ЦО** за цей період **збільшилися майже удвічі** (у 2017 році – 7076,2 тис. грн, у 2019 році – 13494,1 тис. грн, тобто на 5,7 відсотки).

Видатки на закупівлю препарату калій-йодид, респіраторів, обладнання та послуг з проведення навчання населення користуванню об'єктами ССІ та засобами індивідуального захисту органів дихання не мали однозначної тенденції (у 2018 році, порівняно з 2017 роком, їх питома вага знизилася, а у 2019 році суттєво підвищилася і досягла 5603,5 тис. грн, що становить 4,9 відс. усіх касових видатків).

✓ **Обсяги невикористаних коштів субвенції**

До держбюджету як **невикористані** у 2017 році повернено 20 145,6 тис. грн або **14,7 відс.** профінансованого, у 2018 році – 17 102,0 тис. грн, або **12,4 відс.**, у 2019 році – 21 991,4 тис. грн, або **16 відс.**, що є наслідком **неефективного управління коштами субвенції на місцях**.

Відомості про найбільші обсяги невикористання за призначенням коштів субвенції в розрізі місцевих бюджетів адміністративно-територіальних одиниць, на територію яких поширюються зони спостереження, наведено в табл. 3.

Так, серед 39 місцевих бюджетів, яким затверджено видатки за субвенцією, у **2017 році** найнижчий рівень використання її коштів мав

районний бюджет Василівського району та міський бюджет м. Енергодара **Запорізької області**, розпорядниками яких не використано **93,8 відс.** (голова Василівської РДА Кошеленко В. О.) та **88,7 відс.** (міський голова Музика П. О.) відкритих бюджетних асигнувань.

Таблиця 3

Найбільші обсяги невикористання за призначенням коштів субвенції в розрізі бюджетів адміністративно-територіальних одиниць, на територію яких поширюється зона спостереження

№ з\п	Найменування місцевого бюджету адміністративно-територіальних одиниць	Область	Не використано субвенції	
			сума, тис. грн	% від бюджетних асигнувань
1	2	3	4	5
2017 рік				
1.	Обласний бюджет Запорізької області	Запорізька	1 936, 4	30,6
2.	Обласний бюджет Миколаївської області	Миколаївська	3 332,7	39,8
3	Районний бюджет Василівського району	Запорізька	2 470,1	93,8
4.	Районний бюджет Доманівського р-ну	Миколаївська	1 954,0	69,7
5.	Міський бюджет м. Енергодар	Запорізька	7 278,0	88,7
2018 рік				
1.	Обласний бюджет Дніпропетровської області	Дніпропетровська	2 883,2	28,7
2.	Районний бюджет Арбузинського району	Миколаївська	2 975,0	97,4
3.	Районний бюджет Кам'янсько-Дніпровського району	Запорізька	1 504,5	33,8
4.	Районний бюджет Первомайського р-ну	Миколаївська	445,6	90,0
5.	Міський бюджет м. Нікополя	Дніпропетровська	4 880,6	37,7
2019 рік*				
1.	Обласний бюджет Запорізької області	Запорізька	2 301,5	32,1
2.	Обласний бюджет Миколаївської області	Миколаївська	7 776,0	88,9
3.	Районний бюджет Арбузинського району	Миколаївська	2 791,2	88,7
4.	Районний бюджет Доманівського району	Миколаївська	976,4	33,7
5.	Міський бюджет м. Вознесеньск	Миколаївська	2 293,6	42,4

* оперативні дані щодо використання коштів субвенції за 2019 рік.

У **2018 році** найбільше за питомою вагою не використано коштів субвенції, наданої районним бюджетам Арбузинського (**97,4 відс.**) та Первомайського (**90,0 відс.**) районів **Миколаївської області** (голова Арбузинської РДА з 23.11.2018 Недашківська Л. В., в. о. голови Первомайської РДА Бондаренко С. В.).

У **2019 році** найбільша питома вага невикористаних коштів субвенції припадає на обласний бюджет Миколаївської області³ (**88,9 відс.**) та районний бюджет Арбузинського району цієї області (**88,7 відс.**) (голова ОДА з 18.09.2019 Стаднік О. В., голова Арбузинської РДА Недашківська Л. В.).

✓ Невикористання коштів субвенції внаслідок невчасного їх розподілу між об'єктами і заходами

Згідно з пунктом 3 Порядку та умов № 91 переліки відповідних об'єктів, засобів та препаратів формуються і затверджуються головним розпорядником субвенції, визначеним законом про Державний бюджет України на відповідний рік, за пропозиціями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а переліки засобів індивідуального захисту органів дихання і захисних споруд цивільного захисту – також за погодженням з ДСНС.

Необхідно зазначити, що Порядком та умовами № 91 **не визначено граничних термінів внесення** місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування **пропозицій Мінрегіону** щодо переліків відповідних об'єктів, засобів та препаратів, що разом з низькою якістю підготовлених і наданих пропозицій не сприяло оперативності затвердження наказами Мінрегіону таких переліків.

Так, у **факсограмі від 31.05.2017** Мінрегіон довів на місця розподіл коштів субвенції на **2017 рік** між відповідними бюджетами та форми, за якими необхідно надати пропозиції щодо переліків об'єктів і заходів, проте **терміну подання пропозицій не визначив**.

У результаті **Волинська ОДА** пропозиції щодо формування Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2017 року, направила Мінрегіону лише **10.08.2017**, тобто майже через **2,5 місяця** після дати отримання відповідної факсограми та затвердження цього переліку у першій редакції наказом Мінрегіону від 30.06.2017 № 162. Але і за цих обставин окремі пропозиції ОДА були необґрунтованими.

Зокрема, запропоновано включити до цього переліку капітальний ремонт ділянки автомобільної дороги СО31127 в с. Куликовичі Маневицького району з обсягом фінансування 682,3 тис. грн, незважаючи на те, що дорога знаходиться у **державній власності**. Неналежною визнано комісією Мінрегіону також пропозицію щодо капітального ремонту приміщення районного будинку культури в смт Маневичі з плановим обсягом фінансування 1430,0 тис. грн, щодо якого не було надано експертного висновку на розроблену ПКД (після доопрацювання вказаний

³ З яких 4477,2 тис. грн – нерозподілений залишок.

об'єкт повторно запропоновано ОДА листом від **10.10.2017**).

Виконком Енергодарської міської ради (Запорізька область) пропозиції щодо формування Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2017 року щодо капітальних видатків, направив Мінрегіону також із затримкою у 2,5 місяця (лист **10.08.2017**), до того ж запропонував розподілити лише 1474,0 тис. грн (або **20 відс.** із виділеного обсягу субвенції в сумі 8208,7 тис. грн) – на реконструкцію системи опалення у дитячій музичній школі. Цей об'єкт включено до Переліку об'єктів на 2017 рік наказом Мінрегіону від **26.09.2017** № 260. Пропозиції щодо розподілу ще 5511,2 тис. грн на проведення капітального ремонту шести навчальних закладів та 402,43 тис. грн на капітальний ремонт спортивного майданчика Виконавчий комітет Енергодарської міської ради надіслав Мінрегіону листами від **17.10.2017** і **08.12.2017**.

У зв'язку з включенням зазначених пропозицій до відповідного переліку наприкінці року, **Енергодарською міською радою** за 2017 рік використано лише 330,5 тис. грн (**4,5 відс.** капітальних видатків), а решта **7021,4 тис. грн** субвенції, виділених на сім об'єктів, **взагалі не використовувалися**, що свідчить про неефективне управління коштами субвенції.

Братська РДА Миколаївської області перші пропозиції до Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції у 2017 році, надала Мінрегіону лише **15.09.2017**, тобто **через 3,5 місяця** після відповідної факсограми Мінрегіону, до того ж лише щодо одного об'єкта – поточного ремонту ПРУ № 52589 на суму 147,6 тис. грн, що становить 10 відс. затвердженого обсягу субвенції.

Станом на 01.12.2017 Мінрегіоном не затверджено один захід із числа запропонованих **Рівненською ОДА** для фінансування у 2017 році за рахунок субвенції (поточні видатки), зокрема закупівлі засобів індивідуального захисту органів дихання для служб цивільного захисту м. Вараша (протигазу ГП-7) на суму 99,9 тис. грн через відсутність обґрунтування необхідності закупівлі саме протигазу ГП-7, який коштує дорожче, ніж респіратори (протокол засідання Робочої групи від 31.07.2017 № 2). Згідно з листом від **12.12.2017** Рівненською ОДА на заміну вказаного заходу запропоновано включити до Переліку об'єктів на 2017 рік поточний ремонт протирадіаційного укриття № 65080 у м. Вараш на суму 99,9 тис. грн та навчання населення користуванню об'єктами ССІ (закупівля брошур з питань цивільного захисту) – 0,1 тис. гривень.

Водночас, як засвідчив аудит, включення вказаних заходів до Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2017 року (поточні видатки) лише в кінці бюджетного року, призвело до того, що 99,9 тис. грн залишились невикористаними та були повернені до державного бюджету. Зазначене свідчить про **неефективне управління** бюджетними коштами.

У **2018 році** Мінрегіон довів на місця форми для формування переліків об'єктів та заходів **факсограмою від 02.02.2018** та попросив до **01.03.2018** надати Мінрегіону відповідні пропозиції.

Незважаючи на це, **Первомайською РДА** (Миколаївська область) у визначений факсограмою термін надано Мінрегіону пропозиції до Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2018 року на суму 49,5 тис. грн (**10 відс.** затвердженого обсягу субвенції), а пропозиції щодо розподілу ще 445,6 тис. грн на капітальний ремонт приміщень будинку культури в с. Степківка надано лише **06.12.2018**. Відповідно цей об'єкт затверджено для фінансування наказом Мінрегіону від **18.12.2018** № 352, тобто за 13 днів до завершення бюджетного року, відтак кошти субвенції в сумі **445,6 тис. грн не використано**.

Слід зазначити, що Первомайська РДА повідомляла Мінрегіон про нагальну потребу у проведенні ремонтних робіт на двох спорудах цивільної оборони, але не розробила завчасно ПКД, хоча Мінрегіон щороку наголошував на першочерговості проведення таких робіт.

Виконком Нікопольської міськради Дніпропетровської області у 2018 році пропозиції до Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2018 року, вніс тільки **11.06.2018**, тобто **на три місяці пізніше** від визначеного Мінрегіоном строку, надавши пропозиції щодо розподілу всього затвердженого обсягу субвенції (12 955,7 тис. гривень). Однак, з огляду на неврахування в пропозиціях міськради потреби у проведенні ремонтних робіт на захисних спорудах комунальної власності, робоча група Мінрегіону рекомендувала пропозиції доопрацювати.

З цього приводу Виконком Нікопольської міськради звернувся до Віцепрем'єр-міністра – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Зубка Г. Г. (лист від 10.09.2018) з проханням сприяти затвердженню відповідного переліку ремонту доріг в м. Нікополі, **гарантуючи**, що ремонт відповідних захисних споруд буде проведено **за рахунок міського бюджету**. Проте результати аудиту засвідчили, що відповідно до рішення Нікопольської міськради від 14.12.2018 № 51-43/VII ці споруди зняті з фінансування за рахунок коштів місцевого бюджету, а проєктна документація на них розроблена лише у 2019 році.

Після отримання від Управління благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради листів від 10.09.2018 та 29.10.2018 щодо фінансування ремонтних робіт на захисних спорудах за рахунок коштів місцевого бюджету, Мінрегіон своїм наказом від **29.11.2018** № 323 включив до фінансування **сім об'єктів з проведення капітального ремонту (реконструкції) доріг у м. Нікополі**, проте фактично на двох об'єктах (капітальний ремонт ділянки автомобільної дороги на вул. Герцена та капітальний ремонт ділянки на вул. Переможців) кошти субвенції у сумі 3877,7 тис. грн взагалі не використовувалися. Отже, за наявної потреби у ремонті захисних споруд, невиконання власного рішення і невикористання на ремонт доріг **3877,7 тис. грн субвенції**, Нікопольською міською радою не забезпечено проведення робіт на захисних спорудах, що свідчить про **неефективне управління** коштами субвенції цим розпорядником.

Кам'янсько-Дніпровською РДА (Запорізька обл.) пропозиції до

Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2018 року надано ще пізніше – листом від **23.11.2018** (голова РДА В. Свешніков), тобто з **порушенням терміну**, встановленого Мінрегіоном, **на 9 місяців**, до того ж лише на суму 1241,9 тис. грн (28 відс. затвердженого). Пропозиції щодо розподілу залишку субвенції у сумі 3215,3 тис. грн надано Мінрегіону у грудні 2018 року (ПКД затверджена відповідними розпорядженнями та наказами на початку грудня 2018 року), у тому числі щодо проведення капітального та поточного ремонту дорожнього покриття на шести об'єктах, які включено до фінансування наказом Мінрегіону від 18.12.2018 № 352. У результаті **1503,6 тис. грн**, виділених для фінансування зазначених шести об'єктів, взагалі **не використано**.

За пропозиціями **Арбузинської РДА** (Миколаївська область), наданими Мінрегіону листами від 24.05.2018 та від 19.10.2018, наказами Мінрегіону від 26.06.2018 № 155 та від 29.11.2018 № 324 затверджено фінансування двох об'єктів (споруди цивільного захисту) на загальну суму 2446,1 тис. гривень. Крім того, Арбузинською РДА запропоновано Мінрегіону для фінансування за рахунок субвенції два об'єкти (капітальний ремонт амбулаторії та будинку ДЮСШ) на загальну суму 590,5 тис. гривень. Однак робоча група Мінрегіону не погодила фінансування цих об'єктів та запропонувала забезпечити здійснення ремонтних робіт на спорудах цивільної оборони комунальної власності, що потребують проведення таких робіт, за рахунок залишку субвенції (протокол від 12.12.2018 № 9) на суму 608,7 тис. гривень. **Однак такі пропозиції РДА до Мінрегіону не надавалися**. В результаті, у 2018 році наказами Мінрегіону не розподілено за об'єктами та заходами кошти субвенції, надані районному бюджету Арбузинського району, на суму **608,7 тис. гривень**.

У **2019 році** Мінрегіон форми для формування Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2019 року, а також критерії їх відбору (аналогічно 2017 та 2018 рокам) довів на адресу голів ОДА, РДА та міських голів **факсограмою від 25.04.2019**, якою визначив термін подання пропозицій **до 13.05.2019**. Однак як і в 2017 і 2018 роках, низка розпорядників у 2019 році внесла відповідні пропозиції несвоєчасно.

Так, **Первомайською РДА** (Миколаївська обл.) листом від **08.07.2019** надано Мінрегіону пропозиції до Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції 2019 року, лише на суму 61,9 тис. грн (стосовно закупівлі препаратів стабільного йоду), що становить **10 відс.** обсягу субвенції, затвердженого Первомайському району. Пропозиції щодо розподілу решти 557,6 тис. грн субвенції надано РДА лише **12.09.2019** (лист за підписом в. о. голови РДА Бондаренка С. В.), тобто з недотриманням встановленого Мінрегіоном строку на **чотири місяці**. Згідно з протокольним рішенням засідання робочої групи Мінрегіону від 29.10.2019 погоджено здійснення видатків у цій сумі на фінансування капітального ремонту частини приміщень сільського будинку культури с. Степківка (експертний звіт отримано 28.09.2018, ПКД на об'єкт затверджена рішенням 30 сесії Степківської сільської ради від **09.10.2018** № 2). Отже, об'єктивних підстав

для невчасного подання у 2019 році пропозицій щодо ремонту сільського будинку культури не було.

Так само **Кам'янсько-Дніпровською РДА** (Запорізька обл.) остаточні пропозиції щодо розподілу 494,0 тис. грн поточних видатків (з проведення поточного ремонту у трьох закладах) надано Мінрегіону листом від **02.12.2019**, тобто із затримкою **на сім місяців**; **Запорізькою ОДА** – в термін до 20.11.2019, тобто із затримкою **на шість місяців** внесено пропозиції щодо розподілу між об'єктами і заходами коштів субвенції в сумі 1143,77 тис. гривень.

Згідно з розподілом субвенції на 2019 рік обласному бюджету **Миколаївської області** передбачено 8745,0 тис. гривень. Спочатку за пропозиціями ОДА наказами Мінрегіону погоджено використання коштів субвенції на суму 4267,8 тис. гривень. В подальшому Миколаївська ОДА (лист від **19.09.2019**) запропонувала Мінрегіону розподілити 4477,2 тис. грн капітальних видатків за трьома об'єктами щодо проведення капітального ремонту операційного відділення хірургічного корпусу Комунального підприємства "КНП Вознесенська багатoproфільна лікарня" та капітального ремонту розвідувально-експлуатаційної свердловини №1 та № 2 смт Братське Братського району Миколаївської області. Однак вказані пропозиції Робочою групою Мінрегіону (протокол від 29.10.2019 № 5) відхилено та рекомендовано Миколаївській ОДА врахувати, насамперед, потребу фінансування захисних споруд ЦО, що пройшли відповідно до законодавства технічну інвентаризацію, розташовані на ТЗС та щодо яких є необхідність у проведенні ремонтних робіт. Проте пропозиції щодо фінансування захисних споруд від ОДА не надходили, у зв'язку з чим **нерозподілений за об'єктами (заходами) обсяг коштів субвенції**, який затверджений та виділений для обласного бюджету Миколаївської області, на кінець 2019 року становить **4 477,2 тис. гривень**.

✓ Невикористання коштів субвенції внаслідок відсутності контролю за виконанням умов договорів підряду і постачання

В Управлінні освіти виконавчого комітету Вараської міської ради **Рівненської області** встановлено факт невикористання у **2018 році** за призначенням та повернення до державного бюджету 1337,4 тис. грн субвенції, з них 639,8 тис. грн через невиконання умов договору підряду ТОВ "Енергоефективність Україна", що свідчить про **неефективне управління** розпорядником бюджетними коштами.

Так, у 2018 році, підрядною організацією за договором підряду від 30.10.2018 № 252 (загальна сума договору 1679,0 тис. грн) не виконано роботи з установа 15 протипожежних віконних блоків у дитячому навчальному закладі № 5 на суму, за розрахунками, 543,96 тис. грн (з урахуванням здешевлення окремих видів робіт), чим не дотримано вимоги пунктів 1.1, 1.3 та 2.2 договору підряду. Касових видатків за цією роботою немає. Невиконання робіт за договором підряду в термін до 24.12.2018 підрядником пояснено недостатністю фінансування внаслідок врахування у

ПКД занижених розцінок на будівельні роботи (замовник з цим не погодився).

Незважаючи на зазначене, всупереч пункту 10.4.2 договору підряду, яким передбачено при затримці виконання робіт сплату підрядником замовнику пені у розмірі 0,1 відс. вартості невиконаних будівельних робіт за кожен день прострочення, а за прострочення понад 30 днів – додаткову сплату штрафу у розмірі 7 відс. вказаної вартості, станом на 12.11.2019 Управлінням освіти виконавчого комітету Вараської міської ради (начальник Корень О. М.) **не застосовано** до ТзОВ "Енергоефективність України" **штрафних санкцій** за порушення строків виконання робіт за договором підряду, які на момент завершення аудиту становлять **213,8 тис. грн** (пояснення з приводу незастосування штрафних санкцій до аудиту не надано).

Отже, у разі невжиття заходів із стягнення штрафних санкцій, у діях посадових осіб Управління освіти виконавчого комітету Вараської міської ради Рівненської області виникнуть ознаки зловживання владою або службовим становищем в інтересах ТзОВ "Енергоефективність України" (стаття 364 ККУ).

Висновок до розділу II

Усупереч незначним обсягам бюджетних призначень, у порівнянні з обсягами збору, у 2017–2019 роках не забезпечено належного розподілу та використання коштів субвенції.

Розподіл субвенції між відповідними обласними, районними і міськими бюджетами на 2018 рік, затверджений додатком 7 до Закону України від 07.12.2017 № 2246 "Про Державний бюджет України на 2018 рік", здійснено Мінфіном при підготовці цього законопроекту в липні 2017 року на підставі неактуальних даних щодо планового річного обсягу товарної продукції відповідної атомної електростанції та чисельності населення, що проживає у її зоні спостереження. Унаслідок цього обласний бюджет Дніпропетровської області у 2018 році, за оцінками Рахункової палати, недоотримав **742,9 тис. грн** субвенції, міські бюджети міст Нікополь, Марганець (Дніпропетровська обл.) та Енергодар (Запорізька обл.) відповідно **750,4, 502,9 і 639,4 тис. грн**, тоді як бюджети інших окремих адміністративно-територіальних одиниць одержали завищені обсяги субвенції.

Із бюджетних асигнувань, відкритих щорічно в сумі 137,5 млн грн, Мінрегіоном внаслідок відсутності належних пропозицій від низки місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування не розподілено між об'єктами та заходами у 2017 році – **7,4 тис. грн** субвенції, у 2018 році – **616,3 тис. грн**, у 2019 році – **5014,0 тис. грн**, що становить відповідно **0,1, 0,4 і 3,6 відс.** бюджетних призначень.

Водночас через несвоєчасне внесення пропозицій до Переліку об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції у 2017, 2018 та 2019 роках, і, відповідно, їх затвердження у вересні – грудні, **розпорядниками коштів на місцях не використано** за призначенням і повернено до державного

бюджету протягом трьох років загалом **59,2** млн грн субвенції, з них у 2017 році – **20,1** млн грн, або **14,7 відс.** профінансованого, у 2018 році – **17,1** млн грн, або **12,4 відс.**, у 2019 році – **22,0** млн грн, або **16 відс.**, що свідчить про наявність суттєвих проблем щодо ефективності управління коштами субвенції на місцях.

Загалом має місце тенденція поступового зменшення обсягу і питомої ваги касових видатків на капітальний і поточний ремонт об'єктів ССІ (зокрема, з **91,7 відс.** у 2017 році до **82,8 відс.** у 2019 році), або майже на **9 відс.**, та зростання у цей період на **5,7 відс.**, або майже удвічі, питомої ваги коштів субвенції на ремонт захисних споруд ЦО.

III. ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА І НОРМАТИВНИХ АКТІВ ПРИ ВИКОНАННІ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Дотримання державних будівельних норм

У 2017–2019 роках субвенція використовувалася переважно на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт об'єктів ССІ. З огляду на це, важливою передумовою ефективного використання її коштів є дотримання державних будівельних норм. За результатами аудиту порушень будівельних норм встановлено загалом на **47 555,3 тис. грн**, що свідчить про недоліки в організації авторського і технічного нагляду у сфері будівництва.

Інформація про результати контролю з питань містобудівної діяльності, публічних закупівель та ведення бухгалтерського обліку наведена в табл. 4.

Таблиця 4

Зведена інформація про встановлені порушення законодавства з питань містобудівної діяльності, публічних закупівель та ведення бухгалтерського обліку у розрізі перевірених областей

тис. грн

Регіони (область/місто)	Порушення законодавства з питань:		
	містобудівної діяльності	публічних закупівель	ведення бухобліку
Разом по областях, де проведено аудит	47 555,3	51 165,7	7 254,5
Волинська	23 311,5	-	-
Дніпропетровська	-	-	7 158,1
Запорізька	2 263,8	1 919,2	96,4
Миколаївська	-	24 077,9	-
Рівненська	1 423,4	12 709,4	-
Хмельницька	20 556,6	12 459,2	-

✓ Незатвердження титулів об'єктів будівництва

Пунктом 7 Порядку № 995 визначено, що титули об'єктів, фінансування будівництва яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, загальною кошторисною вартістю до 120 млн грн, затверджуються керівниками замовників таких об'єктів та

погоджуються органами (у разі наявності), до сфери управління яких вони належать.

Згідно з пунктом 3.2 ДБН А.2.2-3-2014 "Склад та зміст проектної документації на будівництво" під терміном "**будівництво**" визначено нове будівництво, реконструкція, **капітальний ремонт** та технічне переоснащення об'єктів будівництва; пунктом 2 Порядку № 560 – "проект будівництва" – це проектна документація на будівництво об'єктів та комплексів (будов), розроблена для нового будівництва, реконструкції, реставрації, **капітального ремонту** на таких стадіях проектування, як техніко-економічне обґрунтування, техніко-економічний розрахунок, ескізний проект, проект, робочий проект.

При цьому пунктом 1 Порядку № 995 визначено, що титул об'єкта визначає основні техніко-економічні показники об'єкта будівництва і містить такі відомості: найменування об'єкта та його місцезнаходження, найменування замовника, сфера управління, до якої він належить, галузь, характер будівництва (нове будівництво, реконструкція, технічне переоснащення підприємства, об'єкта, споруди), обсяг капіталовкладень, вартість основних фондів та завдання щодо введення в дію потужностей на весь період будівництва з розподілом капітальних вкладень за роками з урахуванням тривалості будівництва.

На думку контрольної групи, незважаючи на неузгодженість пунктів 1 і 7 Порядку № 995, загалом складання титулів будов (об'єктів) для нового будівництва, реконструкції, **капітального ремонту** та технічного переоснащення об'єктів будівництва у разі їх виконання більше одного року із залученням бюджетних коштів є обов'язковим.

Проте у **Хмельницькій області**, з огляду на пункт 1 Порядку № 995, окремими розпорядниками **не складались титули об'єктів капітального ремонту**, а також **не вносились зміни** про обсяги фінансування до титулів **об'єктів будівництва**.

Так, у 2017–2019 роках **Відділом освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА** не оформлено титули п'яти об'єктів капітального ремонту, які реалізовувались в Ізяславському районі у загальній сумі 11 861,3 тис. грн, з них оплачено за рахунок бюджетних коштів – **10 917,3 тис. гривень**.

Проведення касових видатків за КЕКВ 3132, за відсутності титулів об'єктів будівництва, вимагає посилення контролю за спрямуванням бюджетних коштів з боку органів Казначейства, як це визначено статтею 112 БКУ, і, зокрема, **внесення змін до Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань** в частині доповнення переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів за капітальним ремонтом **титулом об'єкта будівництва**.

Так само, **Славутським ліцеєм** у 2019 році, в порушення вимог пункту 3 Порядку № 995, на будівництві спортивних майданчиків з допоміжними приміщеннями не забезпечено внесення змін до показників

титулу об'єкта будівництва за 2018 рік. За договором від 01.10.2018 № 101, укладеним з ТОВ "Прогресбудкомплектация", за таких обставин підряднику сплачено **4 520,0 тис. грн** бюджетних коштів.

✓ **Виконання робіт з недотриманням вимог державних будівельних норм**

Факти недотримання вимог державних будівельних норм встановлено у **Рівненській області**.

Зокрема, оглядом незавершеного об'єкта будівництва Озерецької ЗОШ І–ІІ ступенів Володимирецького району, замовником якої є **Департамент з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА**, встановлено, що у туалетних кімнатах для учнів відсутні перегородки – екрани між унітазами, що суперечить пункту 6.63 ДБН В.2.2-3:2018, а також пункту 7.5 ДсанПіН 5.5.2.008-01, яким, зокрема, визначено, що унітази в туалетних кімнатах встановлюються для учнів навчальних закладів ІІ–ІІІ ступенів – в кабінах з дверима. У ПКД, наявній на момент аудиту, встановлення перегородок у туалетних кімнатах для учнів не передбачено.

Слід зазначити, що ДсанПіН 5.5.2.008-01 є **застарілими**, вони містять посилання на нормативно-правові акти, які вже втратили чинність, а тому потребують приведення у відповідність із чинним законодавством.

✓ **Виконання робіт, не передбачених ПКД**

В окремих випадках мало місце виконання робіт, не передбачених ПКД. Так, у **Волинській області** в 2017 році підрядною організацією ТОВ "Західатомбудмонтаж" замість капітального ремонту фасаду ЗОШ І–ІІІ ступенів № 1 ім. Героя України Андрія Снітка у смт Маневичі вартістю 1282,5 тис. грн, передбаченого ПКД і погодженого з Мінрегіоном, виконано заміну вікон на **780,7 тис. грн**, що не передбачено ПКД. Підставою для перепрофілювання виконання робіт із заміни вікон, оплачених **Відділом освіти Маневицької РДА**, став дефектний акт, чим порушено вимоги статей 877 та 878 ЦКУ, пункту 25 Загальних умов підряду № 668, пункту 11 Порядку № 560 в частині обов'язкового проведення експертизи проєктних рішень для об'єктів будівництва, що за класом наслідків (відповідності) є об'єктами із середніми (СС2) і значними (СС3) наслідками.

На час аудиту капітальний ремонт фасаду школи, яка є об'єктом із середніми (СС2) наслідками, не проведено.

✓ **Неправильне визначення гарантійний строків якості**

У порушення вимог частини першої статті 884 ЦКУ та абзацу третього пункту 103 Загальних умов підряду № 668 у договорі підряду від 10.10.2017 № 450, укладеного між **Відділом освіти Маневицької РДА** (начальник Книш В. Л.) та ТзОВ "Волиньтеплосервіс" на проведення реконструкції котельні з встановленням твердопаливного котла та заміни димової труби ЗОШ І–ІІІ ступенів с. Цміни вартістю **376,8 тис. грн**, не зазначено гарантійного строку якості виконаних будівельних робіт.

✓ **Неналежне складання договорів підряду**

Всупереч вимогам пункту 17 Загальних умов підряду № 668 у шести (із десяти) договорах підряду, укладених **Відділом освіти Маневицької РДА** Волинської області на загальну суму **5 605,9 тис. грн** (в тому числі кошти субвенції 5530,3 тис. грн), немає календарного графіка виконання робіт з указанням дати початку та закінчення всіх видів (етапів) робіт, який є невід'ємною частиною договору підряду.

✓ **Використання об'єктів без введення їх в експлуатацію**

Всупереч вимогам статті 39 Закону № 3038 та пункту 12 Порядку № 461, станом на 05.11.2019 два завершених об'єкти капітального ремонту та один об'єкт реконструкції (що належать до об'єктів з середніми (СС2) наслідками), на які оформлялись дозволи/декларації про початок виконання будівельних робіт та у 2017–2018 роках **Відділом освіти Маневицької РДА** Волинської області спрямовано **3 364,8 тис. грн** субвенції, **експлуатуються без відповідних сертифікатів**, що засвідчують відповідність закінченого будівництва об'єктів проєктній документації та підтверджують їх готовність до експлуатації.

Встановлено також, що Відділом освіти Маневицької РДА не зареєстровано речові права на приміщення (будівлі, споруди) дев'яти навчальних закладів загальною площею 25 тис. м² та залишковою вартістю **8 230,5 тис. грн**, а Комунальним підприємством "Маневицька центральна районна лікарня" – п'яти будівель і споруд закладів охорони здоров'я загальною площею 8,8 тис. м² та залишковою вартістю **4 841,8 тис. грн**, на які тільки у 2017–2019 роках загалом використано 7824,8 тис. грн субвенції. Зазначене є порушенням вимог частини першої статті 5 Закону України від 01.07.2004 № 1952 "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" (із змінами і доповненнями).

Довідково. В письмовому поясненні головний бухгалтер Відділу освіти Масюк Л. А. зазначила, що право власності на зазначені будівлі не оформлено у зв'язку з відсутністю коштів на вказані цілі.

Відділом освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА Хмельницької області не забезпечено надання відповідним органом ДАБІ сертифікату готовності на закінчений капітальний ремонт будівлі ЗОШ № 2, виконання робіт за яким ТзОВ "БУД-2013" згідно з договором від 17.07.2017 № 223 оплачено бюджетними коштами на суму **5 119,3 тис. гривень**.

Довідково. Документи, необхідні для отримання сертифікату, за повідомленням замовника, вилучені правоохоронним органом для проведення досудового розслідування.

✓ **Неінформування про зміну підрядника будівництва**

У **Запорізькій області** за результатами проведеного у 2017 році тендера щодо капітального ремонту ПРУ № 29372 м. Дніпрорудне переможцем визначено **ТОВ "Науково-виробниче товариство "Екополігон"**, проте договір з цим підрядником не укладено з причини того, що замовник – Комунальне унітарне підприємство "Наш Дім" дозволи на початок робіт отримало тільки 26.12.2017. Невикористані **1360,0 тис. грн** субвенції повернено до держбюджету.

У подальшому договір підряду на виконання капітального ремонту зазначеного ПРУ укладено 07.09.2018 між Виконавчим комітетом Дніпрорудненської міської ради в особі міського голови Коробова Ю. М. та **ТОВ "Автобуд-Дніпро"**. Згідно з повідомленням, наданим Виконавчим комітетом до Департаменту ДАБІ у Запорізькій області від 25.09.2018, у дозволі на виконання будівельних робіт від 26.12.2017 змінено замовника Комунальне унітарне підприємство "Наш Дім" на Виконком Дніпрорудненської міської ради, проте **зміни щодо підрядника не внесені**. За даними з офіційного сайту ДАБІ, станом на 06.12.2019 підрядником значиться ТОВ "Науково-виробниче товариство "Екополігон".

Так само, за даними реєстру дозвільних документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт і засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, відомостей про повернення на доопрацювання, відмову у видачі, скасування та анулювання зазначених документів, розміщеного на офіційному сайті ДАБІ за адресою: www.dabi.gov.ua, **підрядником** капітального ремонту ПРУ № 29380 м. Дніпрорудне є **ТОВ СПК "Запоріжспецбуд"**, фактично роботи виконувалися **ТОВ "Гюйс НВТ"**. Відсутність інформації про зміну відповідального виконавця робіт в Реєстрі свідчить про те, що **повідомлення** про зміну виконавця будівельних робіт у 2018 році Виконавчим комітетом Дніпрорудненської міської ради, як замовником будівництва, **не надсилялося**.

Отже, **замовником** (Виконавчим комітетом Дніпрорудненської міської ради) **не дотримано вимог** частини сьомої статті 37 Закону № 3038, якою визначено, зокрема, що у разі зміни підрядника замовник протягом трьох робочих днів повідомляє про такі зміни відповідний орган державного архітектурно-будівельного контролю з поданням засвідчених у встановленому порядку копій документів, що підтверджують зазначені зміни, та пункту 14 Порядку виконання підготовчих і будівельних робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 466 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26.08.2015 № 747), яким визначено, зокрема, що у разі зміни підрядника, замовник (його уповноважена особа) повідомляє органу державного архітектурно-будівельного контролю про такі зміни письмово в паперовій або електронній формі через електронний кабінет. **Продовження виконання будівельних робіт без такого повідомлення забороняється**.

Незважаючи на це, Виконавчим комітетом Дніпрорудненської міської ради допущено підрядників ТОВ "Автобуд-Дніпро" та ТОВ "Гюйс НВТ" до виконання робіт з капітального ремонту ПРУ № 29372 та № 29380 відповідно, якими виконано робіт на загальну суму **2 263,8 тис. гривень**.

3.2. Дотримання законодавства про публічні закупівлі

Факти порушень замовниками вимог законодавства у сфері публічних закупівель виявлено у **чотирьох областях** (із шести перевірених) на загальну суму **51 165,7 тис. грн**, у тому числі по Миколаївській області –

24 077,9 тис. грн, Рівненській – 12 709,4 тис. грн, Хмельницькій – 12 459,2 тис. грн, Запорізькій – 1 919,2 тис. гривень. За результатами контрольних заходів **складено сім протоколів** про адміністративні правопорушення за статтею 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

✓ Завищення обсягів і вартості закупівлі

За договором підряду від 24.07.2017 № 55 (UA-2017-06-08-002213-b), укладеним **Департаментом з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА** з Приватною виробничо-комерційною фірмою "Фіалка" (далі – ПВКФ "Фіалка") щодо будівництва Озерецької ЗОШ І–ІІ ступенів, підрядна організація зобов'язалась виконати комплекс будівельних робіт та поставити на зазначений об'єкт устаткування, меблі та інвентар на загальну суму 36 286,9 тис. гривень.

В грудні 2018 року для оснащення новозбудованого приміщення школи за кошти Володимирецького районного бюджету Озерецьким НВК "Загальноосвітня школа І–ІІ ступенів – ДНЗ" придбано шкільні меблі та устаткування (шкільні парти, учнівські та вчительські столи і стільці тощо) на суму 1 493,5 тис. гривень.

Водночас, у тендерній документації, затвердженій Департаментом 18.10.2019, також **передбачено придбання шкільних меблів та устаткування, які фактично придбані в грудні 2018 року за кошти районного бюджету.** Як наслідок, у тендерній документації на закупівлю робіт з будівництва Озерецької ЗОШ І–ІІ ступенів Департаментом, як замовником, **завищено обсяг закупівлі за 33 найменуваннями товарів у кількості 707 шт. та, відповідно, очікувану вартість на 1 286,8 тис. грн** (у цінах станом на 14.08.2019 згідно з відкоригованою кошторисною документацією). Зазначене суперечить вимогам статті 3 Закону № 922, якою передбачено, що закупівлі здійснюються, зокрема, за принципом максимальної економії та ефективності.

***Довідково.** В результаті вжитих заходів з урахуванням рекомендацій контрольної групи, рішенням тендерного комітету Департаменту від 08.11.2019 внесено зміни до Тендерної документації на закупівлю "Будівництво Озерецької ЗОШ І–ІІ ст. в с. Озерці Володимирецького району Рівненської області" (UA-2019-10-18-001394-b), згідно з якими обсяг закупівлі зменшено на 1 286,8 тис. грн (тобто на вартість меблів та устаткування, придбаних у 2018 році за кошти районного бюджету).*

Згідно із зведеним кошторисним розрахунком вартості об'єкта будівництва Озерецької ЗОШ І–ІІ ступенів, складеного в поточних цінах станом на 14.08.2019, кошторисна вартість будівництва становить 68 995,84 тис. грн, з яких станом на 01.01.2019 виконано роботи на суму 34 479,24 тис. гривень.

З урахуванням зазначеного, за мінусом видатків на технічний нагляд, оплату проєктно-вишукувальних робіт та експертизу ПКД, а також залишкових зобов'язань щодо виконання робіт у 2019 році ПВКФ "Фіалка" за договором підряду № 55 від 24.07.2017, **залишкова або очікувана вартість закупівлі UA-2019-10-18-001394-b** (в поточних цінах станом на 14.08.2019)

щодо об'єкта "Будівництво Озерецької ЗОШ І-ІІ ступенів в с. Озерці Володимирецького району Рівненської області" **повинна становити 25 790,55 тис. гривень.** Фактично вартість закупівлі визначена тендерним комітетом Департаменту в сумі 33 740,4 тис. гривень.

Отже, очікувану **вартість закупівлі** UA-2019-10-18-001394-б тендерним комітетом Департаменту **завищено на 7 949,85 тис. грн,** у зв'язку з чим при формуванні річного плану закупівель на 2019 рік та, як наслідок, при проведенні процедури відкритих торгів за цим предметом закупівлі Департаментом порушено вимоги пункту 3 частини другої статті 22 Закону № 922 щодо достовірності інформації про необхідну кількість предмета закупівлі, а також статті 3 Закону № 922 щодо дотримання при закупівлі принципу максимальної економії і ефективності.

***Довідково.** За даними вебсайту <https://prozorro.gov.ua>, за результатами аукціону, який відбувся 18.11.2019, переможцем торгів за цим об'єктом визнано ТзОВ "Будівельна компанія "Случ" з ціною пропозицією в сумі 28882,16 тис. грн, що **перевищує фактичну залишкову (кошторисну) вартість закупівлі (25790,55 тис. грн) на 3 091,61 тис. грн,** чим створено **ризик** неекономного використання коштів субвенції у цій сумі. З товариством укладено договір підряду від 02.12.2019 № 114 з терміном виконання робіт до 26.12.2020.*

✓ Неправомірне визначення переможців закупівлі

Тендерним комітетом **Управління освіти Виконавчого комітету Вараської міської ради Рівненської області** (голова – заступник начальника Горайчук А.І.) у 2019 році всупереч вимогам пункту 4 частини першої статті 30 Закону № 922 визначено переможцем торгів щодо закупівлі завершальних будівельних робіт з реконструкції ЗОШ № 2 м. Вараш (у тому числі щодо заміни дахового покриття, влаштування блискавкозахисту, виконання електротехнічних робіт) на суму **4759,6 тис. грн** одного із двох учасників торгів, тендерні пропозиції яких не відповідали умовам тендерної документації.

Зокрема, тендерна пропозиція переможця закупівлі (ПП "ІБК ДЕДАЛ") не відповідає вимогам підпункту 16 пункту 1 розділу III та пункту 5 розділу III Тендерної документації, затвердженої рішенням тендерного комітету Управління від 06.06.2019 № 85 (документально не підтверджено досвіду виконання аналогічного договору). Тендерна пропозиція другого учасника (ТзОВ "АЛАТИР-ІНВЕСТ") також не відповідала вимогам Тендерної документації в частині підтвердження досвіду виконання аналогічних договорів (ним надано пакет документів лише щодо досвіду влаштування паркану адміністративного приміщення, до того ж неповний, що не є аналогічним предмету закупівлі, яка, серед іншого, передбачала заміну дахового покриття, влаштування блискавкозахисту, виконання електротехнічних робіт).

***Довідково.** На момент проведення аудиту інформації щодо касових видатків з реконструкції ЗОШ № 2 м. Вараш не надано.*

У **Запорізькій області** з порушеннями вимог статті 35 Закону № 922 визначено переможця закупівлі робіт з капітального ремонту ПРУ № 29382 очікуваною вартістю **1919,2 тис. гривень.**

Зокрема, після визнання тендерним комітетом Виконкому Дніпрорудненської міської ради тричі відкритих торгів такими, що не відбулися, закупівля робіт за цим об'єктом здійснювалась із застосуванням переговорної процедури з ТОВ "МВСтрой"⁴ за вимогами до учасника, що не відрізнялися від вимог, які були визначені замовником у тендерній документації. За результатами переговорної процедури укладено договір від 10.12.2018 № 122.

Вивченням тендерних пропозицій ТОВ "МВСтрой" встановлено, що тендерним комітетом це підприємство визначено виконавцем робіт за відсутності у штаті фахівців інженерно-технічного персоналу (кошторисника, виконроба), а також власної або орендованої техніки (екскаватора, автомобіля-самоскида, бульдозера, крана на автомобільному ході, будівельного підіймача відповідної потужності тощо), що не відповідає вимогам тендерної документації та листа-запрошення до закупівлі. Крім того, учасником не надано окремих довідок, передбачених вимогами до учасника переговорної процедури, в тому числі про досвід виконання аналогічних договорів, копій витягу з реєстру платника єдиного податку, установчого документа, документа, що підтверджує повноваження посадової особи на підписання документів тендерної пропозиції.

При цьому, згідно з даними сайту <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>, ТОВ "МВСтрой" утворене та зареєстроване в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань 25.09.2018, тобто **за два місяці до переговорної процедури**. Ліцензія на провадження діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками, видана ДАБІ в електронному вигляді 31.10.2018, **тобто менше ніж за місяць до процедури закупівлі**.

Зазначене свідчить про невідповідність кваліфікаційних критеріїв ТОВ "МВСтрой" вимогам частини третьої статті 16 Закону № 922 та умовам тендерної документації, а також недотримання тендерним комітетом Виконкому Дніпрорудненської міської ради вимог, визначених абзацом другим частини першої і пункту 4 частини другої статті 35 Закону № 922, щодо закупівлі за об'єктом.

✓ Встановлення в тендерній документації дискримінаційних вимог
У Миколаївській області встановлено непоодинокі факти наявності в тендерній документації дискримінаційних положень, що є порушенням вимог частини четвертої статті 22 Закону № 922.

Так, аналізом результатів відкритих торгів з капітального ремонту будівлі Вознесенської ЗОШ I–III ступенів № 8 (заміна вікон, дверей, утеплення стін та цоколя, інші будівельні роботи) вартістю **14 475,4 тис. грн** та приміщення амбулаторії загальної практики сімейної медицини № 1 вартістю **6 839,1 тис. грн** у м. Вознесенськ встановлено, що тендерна

⁴ Засновник та кінцевий бенефіціарний власник Вертелецький В. І., розмір статутного капіталу 1,0 тис. грн, керівник Крайчинський М. М.

документація обох закупівель, затверджена тендерним комітетом **Управління житлово-комунального господарства та капітального будівництва Вознесенської міської ради**, містить вимоги про надання не менше двох договорів щодо виконання аналогічних робіт за останні два роки з метою підтвердження наявності відповідного досвіду.

Однак згідно з рішеннями Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель №1002-р/пк-пз від 03.03.2017, № 1207-р/пк-пз від 14.03.2017, № 1279-р/пк-пз від 16.03.2017 встановлення цієї вимоги обмежує коло учасників лише тими, хто може надати копії щонайменше двох виконаних аналогічних договорів, у зв'язку з цим є дискримінаційним відносно інших суб'єктів господарювання, порушує принципи здійснення закупівель та обмежує конкуренцію.

3.3. Дотримання законодавства про ведення бухгалтерського обліку

Порушення правил ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності встановлено у Дніпропетровській і Запорізькій областях на загальну суму **7 254,5 тис. гривень**.

✓ Аудитом у Дніпропетровській області встановлено, що видатки з капітального ремонту (реконструкції) дорожнього покриття на вулицях Успенського, Горіхівська, Рабкопівська, Ломоносова, пров. Зелений м. Нікополь, які здійснені Управлінням благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради в 2018 році в сумі **6 927,1 тис. грн, не відображено у складі незавершених капітальних інвестицій**, чим занижено вартість активів на вказану суму в формі № 1-дс "Баланс" станом на 01.01.2019.

Відповідно до рішення Виконкому Нікопольської міської ради від 20.06.2019 № 474 Управлінням передано Комунальному підприємству "Міські автомобільні дороги – 1" витрати з капітального ремонту (реконструкції) комунального майна (зазначених вулиць м. Нікополь) на суму 6 690,1 тис. гривень. Проте витрати з **авторського і технічного нагляду та експертизи ПКД** за 2017, 2018 роки (які відповідно до пункту 4.8.1 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 враховуються у вартості капітального будівництва та включені до Зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єктів капітального ремонту/реконструкції комунального майна/доріг) на загальну суму **231,0 тис. грн** зазначеному комунальному підприємству **не передані**. Це є порушенням пункту 14 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затвердженого наказом Мінфіну від 27.04.2000 № 92, зареєстрованим в Мін'юсті 18.05.2000 № 288/4509. Відповідно до цього Положення первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта. Отже, **вартість активів занижено** на вказану суму.

✓ У Виконавчому комітеті Дніпрорудненської міської ради **Запорізької області** встановлено факти неналежного проведення щорічної інвентаризації запасів препарату калію йодиду та засобів захисту органів дихання. Зокрема, внаслідок допущеної інвентаризаційною комісією помилки під час інвентаризації за 2017 рік не було виявлено непридатних запасів цього препарату, що є порушенням вимог підпункту 4.4 пункту 4 розділу III Положення № 879. У результаті на час аудиту не прийнято рішення щодо списання непридатних з жовтня 2017 року (через закінчення чотирирічного терміну придатності) 14,7 кг препарату калію йодиду на суму **70,2 тис. грн** та 33525 респіраторів на суму **26,2 тис. грн**, чим завищено вартість активів. Під час аудиту порушення усунуто.

3.4. Законність використання коштів субвенції

Факти використання бюджетних коштів (здійснення касових видатків) з порушеннями законодавства при реалізації проєктів та заходів, спрямованих на компенсацію ризику, встановлено у **п'яти** з шести вибірково перевірених областях. Загальний обсяг цих порушень – **4 891,5 тис. грн**, найбільше порушень встановлено в **Рівненській** та **Хмельницькій** областях.

Інформацію про ефективність використання коштів субвенції, в тому числі з порушеннями законодавства, в розрізі областей наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Зведена інформація про ефективність використання у 2017–2018 роках і за 9 місяців 2019 року коштів субвенції в розрізі областей

тис. грн

Регіони (область)	Неефективне використання, усього	з них внаслідок використання коштів:				
		з порушеннями законодавства		нееконотно	непродуктивно	нерезультативно
		разом	у т. ч. шкода (збитки)			
1	2	3	4	5	6	7
Разом по регіонах, де проведено аудит	16 000,9	4 891,5	2 094,0	1 904,8	7 810,7	1393,9
у т. ч.: Волинська	-	-	-	-	-	-
Дніпропетровська	6 898,2	96,4	96,4	-	6 801,8	-
Запорізька	3 368,5	433,7	433,7	532,0	1008,9	1393,9
Миколаївська	791,5	304,0	304,0	487,5	-	-
Рівненська	1 957,6	1 750,5	198,3	207,1	-	-
Хмельницька	2 985,1	2 306,9	1061,6	678,2	-	-

✓ Недотримання вимог щодо попередньої оплати виконаних робіт

Згідно з пунктом 19 Порядку фінансування № 1764 замовник перераховує підряднику аванс, якщо це передбачено договором, у розмірі до 30 відс. вартості річного обсягу робіт. Підрядник зобов'язується використати одержаний аванс на придбання і постачання необхідних для виконання робіт

матеріалів, конструкцій, виробів протягом трьох місяців після отримання авансу.

Договірні зобов'язання, що базуються на цих правових нормах, порушувалися підрядниками у **Рівненській області**.

Так, контрольними заходами в Департаменті з питань **будівництва та архітектури Рівненської ОДА** (до 19.09.2019 директор Мазярчук Я. В.), який є замовником будівництва Озерецької ЗОШ I-II ступенів, встановлено, що всупереч умовам пункту 3.2 договору підряду від 24.07.2017 № 55, укладеного з ПБКФ "Фіалка", та вимогам абзацу другого пункту 19 Порядку фінансування № 1764 підрядною організацією по закінченні тримісячного строку (у 2017 році – 06.12.2017 і 22.12.2017, у 2018 році – 19.12.2018; у 2019 році – 23.10.2019) не повернено на рахунок Департаменту невикористані на придбання товарно-матеріальних цінностей авансові платежі **в загальній сумі 1 552,2 тис. гривень**. В рахунок погашення авансів, виданих на придбання та постачання на об'єкт будівництва товарно-матеріальних цінностей, зараховано суму прямих витрат підрядної організації на заробітну плату робітників, вартість експлуатації машин, а також видатки на покриття загальновиробничих та адміністративних витрат, нарахування прибутку.

✓ *Непідтверджені обсяги виконаних будівельних робіт*

Згідно з пунктом 6.4.4 (підпункт 6.4.4.1) ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 прямі витрати при визначенні вартості виконаних робіт розраховуються на підставі нормативних витрат трудових і матеріально-технічних ресурсів, виходячи з **фізичних обсягів виконаних робіт** та уточнених цін ресурсів, прийнятих в договірній ціні.

Всупереч цим стандартам у **Дніпропетровській області** підрядником МПП "Мрія" до акта приймання виконаних робіт від 26.12.2018 № 2 за проектом з капітального ремонту проїжджої частини на вул. Ломоносова в м. Нікополь, що виконувався за договором з динамічною ціною, **включено обсяги невиконаних робіт** (з гідрофобізації центральної осі автодороги бітумно-полімерною мастикою в обсязі 418 м², заміни 4 чавунних люків, установки 43 дорожніх знаків на металевих стійках) та **невикористаних матеріалів** (мастики бітумно-полімерної 0,418 т, люків чавунних колодязних легких 4 шт., знаків дорожніх 43 шт., стійок для дорожніх знаків). За ці роботи Управлінням благоустрою, інфраструктури та комунального господарства **Нікопольської міської ради** сплачено **69,5 тис. грн**, що є заподіянням збитків державі.

Довідково. Невстановлення дорожніх знаків пояснено неотриманням підрядником перед початком виконання робіт погодження від міського відділу Національної поліції руху автотранспорту на вул. Ломоносова. В результаті, враховуючи зауваження представників Нікопольського відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області щодо недоцільності встановлення дорожніх знаків на вул. Ломоносова в м. Нікополь при виконанні робіт з капітального ремонту проїжджої частини, МПП "Марія", за усною вказівкою начальника Управління благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Зінченка В. О., передало відповідні дорожні знаки в кількості 43 шт. на зберігання комунальному підприємству "Міськавтодор-1".

У **Запорізькій області** підрядником ТОВ "Гюйс НВТ" до актів приймання виконаних робіт з капітального ремонту ПРУ № 29380, передбачених ПКД і договором підряду, включено вартість невиконаних будівельних робіт на суму 52,5 тис. грн (прямі витрати), чим заподіяно **шкоди (збитків) державі** на загальну суму **65,3 тис. грн** (з єдиним податком 5 відсотків).

Підрядником ТОВ "Автобуд-Дніпро" до актів приймання виконаних робіт з капітального ремонту ПРУ № 29374, передбачених ПКД і договором підряду, включено вартість невиконаних будівельних робіт на суму 59,7 тис. грн (прямі витрати), чим заподіяно **шкоди (збитків) державі** на загальну суму **68,1 тис. грн** (з єдиним податком 5 відсотків).

Також цьому підряднику Виконавчим комітетом Дніпрорудненської міської ради оплачено вартість непоставленого устаткування для ПРУ № 29374 та ПРУ № 29372 на суму 6,9 тис. грн та 2,5 тис. грн відповідно, чим заподіяно **шкоди (збитків) державі** на загальну суму **9,4 тис. гривень**.

У діях посадових осіб Управління благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради **Дніпропетровської області** та Виконавчого комітету Дніпрорудненської міської ради **Запорізької області**, а також підрядників МПП "Мрія", ТОВ "Гюйс НВТ" та ТОВ "Автобуд-Дніпро" вбачаються ознаки розтрата або заволодіння чужим майном, а також внесення завідомо неправдивих відомостей до офіційних документів (статті 191 і 366 ККУ).

✓ Аудитом у **Рівненській області** встановлено випадки підписання посадовими особами **Департаменту з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА** (начальником управління капітального будівництва Департаменту Клепач С. С., заступником начальника управління – начальником відділу технічного нагляду управління капітального будівництва Департаменту Величком В. П.) актів ф. КБ-2в щодо будівництва Озерецької ЗОШ І–ІІ ступенів без належної перевірки достовірності інформації про обсяги виконаних робіт, що є порушенням вимог пункту 99 Загальних умов підряду № 668. В результаті за фактично невиконані роботи (з утеплення горища, ізоляції віконних відливів) та двічі враховані роботи з улаштування пожежних резервуарів і насосної станції оплачено **198,3 тис. грн**, що є збитками, заподіяними державі.

В діях посадових осіб підрядника (ПВКФ "Фіалка") вбачаються ознаки заволодіння чужим майном та службового підроблення, а замовника (Департаменту з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА) – службової недбалості (статті 191, 366 і 367 ККУ).

*Довідково. Станом на 28.11.2019 представлено акти приймання виконаних будівельних робіт за листопад 2019 року № 5 та № 6, відповідно до яких сторновано з виконання на цьому об'єкті, згідно з актом огляду Рахункової палати, **роботи** на суму **198,3 тис. гривень**.*

✓ **Славутським ліцеєм (Хмельницька область)** понад нормативи, визначені ДСТУ Б Д.2.2-7:2012 і ДСТУ Б Д.2.2-8:2016 та враховані у ПКД, включено до актів приймання виконаних будівельних робіт та оплачено

підрядній організації ТОВ "Прогресбудкомплектація" вартість непідтверджених обсягів роботи машин та механізмів на суму **36,6 тис. грн**, що свідчить про порушення вимог пунктів 79, 100 Загальних умов підяду № 668.

На всіх трьох об'єктах контролю Хмельницької області встановлено також випадки включення підрядними організаціями до актів ф. КБ-2в фактично не виконаних робіт, робіт у обсягах менших, ніж визначено ПКД і договорами підяду, укладених за динамічною ціною, або придбаних товарно-матеріальних цінностей без виконаних робіт, що повністю оплачені замовниками: Славутським ліцеєм – **62,4 тис. грн**; Виконавчим комітетом Славутської міської ради – **100,2 тис. грн**, Відділом освіти, молоді та спорту Ізаславської РДА – **309,4 тис. грн**, чим не враховано вимог пункту 6.4.4 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 і заподіяно збитки державі на відповідні суми.

У діях посадових осіб Славутського ліцею, Виконавчого комітету Славутської міської ради, Відділу освіти, молоді та спорту Ізаславської РДА та підрядника ТОВ "Прогресбудкомплектація" вбачаються ознаки розтрати або заволодіння чужим майном, а також внесення завідомо неправдивих відомостей до офіційних документів (статті 191 і 366 ККУ).

Довідково. Під час аудиту на підставі двох актів **сторновано** вартість робіт на об'єкті Славутського ліцею на суму **36,6 і 62,4 тис. гривень**. За неналежне ставлення до своїх обов'язків головному бухгалтеру Славутського ліцею наказом від 20.12.2019 № 172-од **оголошено догану**. Виконавчим комітетом Славутської міської ради згідно з актом приймання виконаних будівельних робіт за листопад 2019 року шляхом додаткового виконання оплачених робіт (з установлення лавок та урн, садіння саджанців дерев і кущів, встановлення дорожніх знаків на металевих стійках) усунуто наслідків порушень на загальну суму **127,7 тис. гривень**.

✓ **Дніпрорудненською лікарнею Запорізької області** понад фактично виконані роботи з улаштування керамічного покриття та здійснення демонтажу умивальників при капітальному ремонті лікарні оплачено ТОВ "Автобуд-Дніпро" **1,3 тис. гривень**.

Довідково. Збитки відшкодовано шляхом перерахування цих коштів підрядником на рахунок лікарні платіжним дорученням від 12.12.2019 № 271; лікарнею ці кошти повернено до держбюджету.

✓ **Включення до актів непідтверджених витрат**

У грудні 2017 року Виконкомом Дніпрорудненської міської ради Запорізької області придбано у ФОП Карпович Анни Володимирівни 11373 шт. респіраторів ШБ-1 "Пелюстка – 200" на суму 27,3 тис. гривень. За поясненням начальника відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міської ради Кемерова Г. В. (підпис якого значиться на приходній накладній від 22.12.2017), вказані респіратори відповідно до договору від 02.01.2018 б/н безоплатно зберігаються на складі Комунального унітарного підприємства "Наш Дім".

Проте під час огляду складського приміщення цього підприємства контрольній групі 03.12.2019 пред'явлено респіратори інших марок, зокрема 5273 респіратори, які за паспортами значаться як пілозахисні "Пелюстка-200", виробником яких було ТОВ "Мік", з датою виготовлення –

січень 2011 року. Ще 6000 респіраторів не мали паспортів. Водночас за маркуванням виробника ТОВ "Мік" встановлено, що всі наявні респіратори – це респіратори марки FFP2 "Пелюстка – 200", з середнім коефіцієнтом фільтрації (8 відсотків).

У Виконкомі Дніпрорудненської міської ради зберігається копія сертифікату якості від 02.12.2017 виробника ТОВ "Стандарт 2" без зазначення отримувача, номера партії, кількості виробів, результатів проведених випробувань, дати проведення випробувань. Водночас начальником відділу Кемеровим Г. В. під час аудиту надано оригінали дев'яти сертифікатів від 02.12.2017 на кожен із дев'яти партій (по 1200 шт. в партії загальною кількістю 10800 шт.) виробника ТОВ "Стандарт 2", в яких вказано отримувача – Дніпрорудненську міську раду, дата проведення випробувань – 15.10.2017, висновок – респіратори ШБ-1 "Пелюстка-200" відповідають вимогам ГОСТ 12.4.028-76.

Таким чином, враховуючи фактичну наявність респіраторів FFP2 "Пелюстка – 200", відсутність сертифікатів якості респіраторів, виданих виробником ТОВ "Мік", та закінчення у січні 2015 року терміну придатності 5273 респіраторів FFP2 "Пелюстка – 200", **використання** Виконкомом Дніпрорудненської міської ради **27,3 тис. грн субвенції на придбання респіраторів ШБ-1 "Пелюстка – 200" не підтверджено** (ці респіратори до огляду не пред'явлені).

Отже, в діях посадових осіб Виконкому Дніпрорудненської міської ради є ознаки розтрати 27,3 тис. грн субвенції (стаття 191 ККУ).

***Довідково.** За поясненням Кемерова Г. В., відсутність маркування та паспортів на окремі респіратори виникла з вини виробника, який при відправці товару не надав відповідний паспорт та не промаркував весь товар; із свого боку, при прийманні товару через кур'єрську службу доставки, сертифікати не були повністю заповнені, таким чином не було вжито відповідних заходів до виробника.*

У **Хмельницькій** області до вартості виконаних будівельних робіт в низці випадків включено **завищені обсяги загальновиробничих витрат**.

Так, у перевіреному періоді підрядником ТОВ "БУД-2013", ФОП Верболюк Дмитро Миколайович (Ізяславський район) та ФОП Заремський Олександр Васильович, ФОП Панчук Василь Васильович (м. Славута) не враховано вимог підпунктів 5.5.3, 6.2.6, 6.4.4.1 ДСТУ Б.Д.1.1-1:2013 і на відповідних об'єктах зайво включено до II блоку загальновиробничих витрат видатки щодо єдиного внеску на загальнообов'язкове державне страхування, здійснення яких не підтверджено даними ГУ ДПС у Хмельницькій області.

В результаті Відділом освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА та Виконавчим комітетом Славутської міської ради за рахунок бюджетних коштів **оплачено підрядникам витрати, які документально не підтверджені** (в частині нарахування та сплати єдиного соціального внеску), **на суму 76,1 і 50,1 тис. грн відповідно, чим заподіяно збитки державі на вказані суми.**

В діях посадових осіб підрядників вбачаються ознаки заволодіння майном, що належить державі (статті 191 і 366 ККУ).

✓ **Оплата робіт, не передбачених договором підряду**

Згідно з пунктом 81 Загальних умов підряду № 668, у разі виявлення невідповідності виконаних робіт установленим вимогам, замовник приймає рішення про усунення підрядником допущених недоліків або про зупинення виконання робіт (будівництва об'єкта). Водночас згідно з пунктом 82 Загальних умов підряду № 668 сторона, яка відповідно до договору підряду забезпечує постачання матеріальних ресурсів для виконання робіт, у разі виявлення невідповідності таких ресурсів встановленим вимогам, зобов'язана негайно провести їх заміну. **Роботи**, виконані з використанням матеріальних ресурсів, що не відповідають установленим вимогам, **замовником не оплачуються**.

Всупереч зазначеним вимогам та пункту 1 договору від 10.12.2018 № 122 **Виконкомом Дніпрорудненської міської ради** (міський голова Коробов Ю. А.) прийнято від ТОВ "МВСтрой" і оплачено роботи на суму **212,5 тис. грн**, що не передбачені ПКД і договором, чим заподіяно **шкоди (збитків) державі** на цю суму.

Так, затвердженою ПКД на капітальний ремонт ПРУ № 29382 передбачалось встановити 35 од. дверних блоків на загальну суму 136,4 тис. грн, з них 33 металопластикових та 2 металевих протипожежних. Фактично придбано: за актом ф. КБ-2в № 1 – блоки дверні металопластикові в асортименті в кількості 34 од. на загальну суму 107,8 тис. грн; за актом ф. КБ-2в № 2 – блоки дверні в кількості 27 од. на загальну суму 106,1 тис. грн (в тому числі 23 металопластикових, 2 металевих протипожежних і 2 сталєвих).

Придбані ТОВ "МВСтрой" та оплачені виконкомом за актом № 1 блоки дверні металопластикові в асортименті в кількості 34 од. на загальну суму **107,8 тис. грн** не відповідають затвердженому зведеному кошторисному розрахунку вартості проєкту (Локальному кошторису № 2-1-1 Розділ "Двері") **за кількістю і розмірами дверей**, що свідчить про недотримання проєктних рішень. Водночас блоки дверні металопластикові (двох розмірів), що передбачались проєктним рішенням в кількості 23 од. і оплачені Виконкомом за актом № 2 на суму **88,4 тис. грн**, на об'єкті **не встановлено** (до огляду не пред'явлено), чим **державі заподіяно збитки**.

До акта № 2 також включено та оплачено всупереч затвердженій ПКД придбання дверей сталєвих в кількості 2 од. на суму **2,4 тис. грн** та придбання повітроводу класу "Н" з тонколистової оцинкованої сталі на суму **13,9 тис. гривень**.

Оскільки ПП "МВСтрой" в порушення частини третьої статті 877 ЦКУ не виконало обов'язку повідомити замовника про виявлені у ході будівництва невраховані проєктною документацією роботи і необхідність у зв'язку з цим проведення додаткових робіт та збільшення кошторису, він не мав права вимагати від виконкому плату за виконані додаткові роботи.

В діях посадових осіб Виконкому Дніпрорудненської міської ради і ПП "МВСтрой" вбачаються ознаки розтрата або заволодіння чужим майном, а також **внесення завідомо неправдивих відомостей до офіційних документів** (статті 191 і 366 ККУ).

✓ **Неотримання зворотних матеріалів**

Згідно з пунктом 5.4.16 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013, у тих випадках, коли відповідно до проєктних рішень здійснюється розбирання конструкцій (металевих, залізобетонних, дерев'яних тощо), знесення будівель та споруд, внаслідок чого виникає можливість одержання конструкцій, виробів та матеріалів, придатних для повторного застосування, або проводиться супутнє будівництву добування окремих матеріалів (камінь, гравій, ліс тощо), за підсумком локальних кошторисів на розбирання, знесення будівель і споруд та інші роботи довідково наводяться зворотні суми, що враховують реалізацію таких матеріальних ресурсів.

Проте **Управлінням благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради** Дніпропетровської області не враховано вимог пункту 5.4.16 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 в частині виконання поточного ремонту асфальтобетонного покриття проїжджої частини вулиць Грушевського, Пилипа Орлика та Лапинської, не вжито належних заходів для отримання та оприбуткування відфрезерованого асфальтобетонного покриття, що в подальшому призвело до його втрати, чим завдано **шкоди (збитків) державі** відповідно в сумах **9,9 , 7,2 і 9,8 тис. гривень**.

Так само у **Виконкомі Дніпрорудненської міської ради** Запорізької області зворотні матеріали (повітроводи з листової сталі та металевий брукхт, вартість яких визначена у зведених кошторисних розрахунках), отримані від демонтажу систем вентиляції та сантехнічних робіт у ПРУ № 29372, № 29374, № 29380, № 29382, комісією виконкому та підрядниками (ТОВ "Автобуд-Дніпро", ТОВ "Гюйс НВТ" та ПП "МВСтрой") не оцінювалися і не були враховані у взаєморозрахунках за виконані роботи за актом ф. № КБ-2в, чим **заподіяно шкоди (збитків) державі** на суму **22,9 тис. гривень**.

✓ **Видатки на авторський і технічний нагляд, здійснення яких документально не підтверджено**

У **Хмельницькій області** ТОВ "ЦКП УБ ХАЕС" (директор Стадницький А. Г.), яке здійснювало авторський нагляд, в порушення вимог пунктів 2, 4, 5 Порядку здійснення авторського нагляду включило до акта №1 (за договором з динамічною ціною), а **Славутським ліцеєм** (директор Саприкіна О. Я.) без проведення належної перевірки, в порушення вимог пунктів 99, 100 Загальних умов підяду № 668, прийнято та оплачено у грудні 2018 року роботи з ведення авторського нагляду з будівництва спортивних майданчиків з допоміжними приміщеннями ліцею на суму **10,9 тис. грн**, які на момент проведення оплати (13.12.2018) фактично не були виконані.

✓ Виконання будівельних робіт із використанням заборонених матеріалів

В Ізяславському районі Хмельницької області встановлено факт використання на будівництві матеріалів, заборонених державними будівельними нормами.

Так, на виконання договору підряду від 17.07.2017 № 223, укладеного між Відділом освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА і підрядною організацією ТОВ "БУД-2013" за договірною динамічною ціною, згідно з актами ф. КБ-2в виконано робіт з утеплення фасаду Ізяславського НВК "ЗОШ І–ІІІ ступенів № 2. Ліцей ім. О. Кушнірука" (далі – ЗОШ № 2) в обсязі 2988,0 м² на суму прямих витрат (з урахуванням ПДВ) 596,4 тис. грн з використанням при цьому **теплоізоляційних мінераловатних плит товщиною 100 мм обсягом 316,5 м³ вартістю (з урахуванням ПДВ) 572,9 тис. гривень.**

Проте за результатами відбору контрольною групою з окремих місць фасаду ЗОШ № 2 зразків утеплювача встановлено, що орієнтовно на висоті 2,4–3,0 м. від цоколя будівлі утеплення здійснене з використанням плит **екструзійного пінополістиролу**. Відповідно до пункту 5.3.3 ДБН В.2.6-33:2008 "Конструкції зовнішніх стін із фасадною теплоізоляцією. Вимоги до проектування", при утепленні будинків дитячих дошкільних закладів, навчальних та лікувальних закладів **пінополістирол не застосовується**, оскільки пінополістиролові плити є слабогорючими. Отже, застосування цього матеріалу для утеплення фасаду приміщення ЗОШ № 2 створило ризики нанесення шкоди здоров'ю учнів та вчителів у разі виникнення пожежі.

Враховуючи дані проектної документації щодо площі стін будівлі (без площі вікон та дверей) та загальну площу утеплення, включену до актів приймання виконаних будівельних робіт, підрядною організацією у 2017 році здійснено утеплення стін будівлі навчального корпусу ЗОШ № 2 з використанням заборонених ДБН В.2.6-33:2008 плит екструзійного пінополістиролу, за розрахунками, площею 2246,5 м².

Таким чином, з порушеннями вимог частини першої статті 877 ЦКУ, яка визначає, що підрядник зобов'язаний здійснювати будівництво та пов'язані з ним будівельні роботи відповідно до проектної документації, що визначає обсяг і зміст роботи та інші вимоги, які висуваються до робіт та до кошторису, що визначає ціну робіт, а також абзацу першого пункту 31 Загальних умов підряду № 668 та пункту 2.1 договору підряду ТОВ "БУД-2013" виконано робіт на загальну суму **1169,3 тис. грн**, які замовником в порушення вимог пунктів 76 і 77 Загальних умов підряду № 668 та пункту 5 Порядку здійснення авторського нагляду прийнято та оплачено в повному обсязі за рахунок коштів субвенції.

Для улаштування утеплення 2246,5 м² фасаду використано 237,9 м³ плит екструзійного пінополістиролу розрахунковою вартістю 157,0 тис. грн (з ПДВ), **що на 415,9 тис. грн менше**, ніж вартість теплоізоляційних мінераловатних плит (572,9 тис. грн), включених до актів приймання

виконаних будівельних робіт, чим заподіяно збитки державі на вказану суму.

В діях посадових осіб Відділу освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА і підрядної організації ТОВ "БУД-2013" вбачаються ознаки розтрата або заволодіння чужим майном, а також **внесення завідомо неправдивих відомостей до офіційних документів** (статті 191 і 366 ККУ).

3.5. Економність, продуктивність та результативність використання коштів субвенції

✓ Недотримання технології виконання ремонтних робіт

Аудитом в Управлінні благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради Дніпропетровської області (начальник Зінченко В. О.) встановлено, що **улаштування гарячих асфальтобетонних сумішей** на дорожньому покритті на вул. Ломоносова в м. Нікополь **виконано** МПП "Мрія" протягом грудня 2018 року при середньодобовій температурі повітря в діапазоні від мінус 8,9 С° (мінімальна) до плюс 5,2 С° (максимальна) і наявності опадів.

Улаштування гарячих асфальтобетонних сумішей за таких погодних умов не відповідає положенням розділу "Основні методи виконання будівельних робіт" розробленого проекту з капітального ремонту, де визначено, що початок робіт необхідно розпочати не пізніше березня і закінчити не пізніше жовтня, а виконання покриття із гарячої суміші здійснити при температурі не нижче плюс 15°С.

Отже, улаштування гарячих асфальтобетонних сумішей МПП "Мрія" на вул. Ломоносова на суму **1213,0 тис. грн** здійснено у зимовий період, що створює передумови для зменшення терміну служби та погіршення експлуатаційних властивостей дорожнього покриття, що є **непродуктивним використанням коштів субвенції**.

Проведеним 20.11.2019 оглядом виконання робіт з капітального ремонту проїжджої частини на вул. Ломоносова встановлено численні руйнування, деформації та дефекти, зокрема: викришування (ділянками до 20 м. п.; колійність (пониження за лініями накату до 40 мм з наявністю пластичних деформацій), просідання (місцеві деформації глибиною 2–4 см, незначні за площею, але такі, що впливають на плавність руху і є результатом недостатньої міцності дорожньої конструкції, а також значні за площею або тиражовані на ділянці просідання глибиною більше ніж 5 см, які займають значну частину ділянки дороги і суттєво впливають на безпеку руху).

Довідково. Установлено, що передбачений зведеним кошторисним розрахунком вартості об'єкта будівництва "Капітальний ремонт проїжджої частини вул. Ломоносова від вул. Добролюбова до вул. Рождественська в м. Нікополь Дніпропетровської області" авторський нагляд не здійснювався, чим не дотримано пункту 5.1 Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України 23.09.2003 № 154, зареєстрованим у Мін'юсті 12.02.2004 за № 189/8788, та п. 78 Загальних умов підряду № 668.

Так само Управлінням благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради сплачено **4 986,8 тис. грн** за роботи, які виконані ТОВ "Дніпробудгруп-21" за низьких температур навколишнього середовища та опадів на чотирьох об'єктах, а саме: реконструкція проїзної частини з улаштуванням верхнього шару асфальтобетонного покриття на вулицях Успенського, Горіхівська, капітальний ремонт проїзної частини пров. Зелений та вул. Рабкопівська. Отже, зазначені кошти субвенції **використано непродуктивно**.

Під час огляду 20–22.11.2019 на зазначених об'єктах встановлено численні факти руйнувань, деформацій та дефектів, зокрема: розломи дорожнього покриття площею 2х2 та 2х3,5 метри, руйнування краю дорожнього покриття, сліди напливів, непогоджене у встановленому порядку влаштування штучної споруди обмеження швидкості, вибоїни площею 2х3 метри, тріщини на всій протяжності дорожнього покриття, неналежне розташування колодязів каналізаційних (не на одному рівні з поверхнею проїзної частини), що свідчить про порушення технології проведення реконструкції (капітального ремонту) об'єктів будівництва.

Слід зазначити, що встановлені факти недоліків, допущених підрядниками, переважно залишались без належного реагування і тому тривалий час не забезпечували безумовного виконання визначених договорами гарантійних зобов'язань.

Так, станом на 01.11.2019 Управлінням не забезпечено усунення підрядником ТОВ "Дніпробудгруп-21" дефектів на об'єкті капітального ремонту проїзної частини вул. Рабкопівська, а саме тріщин на всій протяжності дорожнього покриття загальною площею не менш 350 м² (або **38 відс.** загальної площі укладеного у грудні 2018 року асфальтобетонного покриття). Позовної роботи щодо відшкодування вартості неякісно виконаних робіт з капітального ремонту на цьому об'єкті на суму **271,4 тис. грн** (за розрахунками) Управлінням не проведено. Крім того, Управлінням, згідно з укладеним з ПП "Інженерно-технічна служба" договором від 12.12.2018 № 420/1, прийнято без зауважень та повністю оплачено послуги з технічного нагляду на суму 11,9 тис. грн, які здійснено з порушенням Порядку здійснення технічного нагляду, в частині забезпечення контролю якості та відповідності виконаних робіт будівельним нормам та правилам.

Отже, Управлінням прийнято та оплачено неякісно виконані ТОВ "Дніпробудгруп-21" роботи і надані ПП "Інженерно-технічна служба" послуги на суму **283,3 тис. грн**, що є **непродуктивним використанням коштів субвенції**.

✓ ***Невиконання умов договорів підяду щодо предмету закупівлі***

У Запорізькій області (Замовник – Виконком Дніпрорудненської міської ради) оглядом виконаних робіт на ПРУ № 29372 (підрядник ТОВ "Автобуд-Дніпро") встановлено, що конструкція встановлених нар у кількості 35 шт. загальною вартістю **174,4 тис. грн** (без ПДВ) не є збірно-

розбірною, як це визначено робочим проектом, що є порушенням умов пункту 5.1 договору підряду від 07.09.2018, відповідно до якого підрядник зобов'язаний не допускати відхилення від ПКД. До аудиту не надано документів (видаткових накладних, актів приймання-передачі тощо), що підтверджують придбання підрядником цих нар.

Аналогічно підрядником ТОВ "Автобуд-Дніпро" для ПРУ № 29374 поставлено, а Замовником (Виконком Дніпрорудненської міської ради) прийнято і оплачено 47 шт. нар дерев'яних триярусних на суму **144,3 тис. грн**, конструкція яких не є збірно-розбірною, тобто не відповідає робочому проекту, що є порушенням умов пункту 5.1 договору від 08.06.2018.

Так само підрядниками ПП "МВСтрой" для ПРУ № 29382 та ТОВ "Гюйс НВТ" для ПРУ № 29380 поставлено, а Замовником прийнято і оплачено дерев'яних нар у кількості 165 шт. на суму **421,6 тис. грн** (без ПДВ) та 73 шт. на суму **268,6 тис. грн** відповідно, конструкція яких не відповідає робочому проекту.

Отже, усі перелічені факти свідчать про **непродуктивне використання** бюджетних коштів.

✓ *Невстановлення придбаного обладнання*

У **Запорізькій області** підрядниками придбано, а замовником (Виконком Дніпрорудненської міської ради Василівського району) оплачене обладнання систем вентиляції для капітального ремонту ПРУ №№ 29372, 29374, 29380 та 29382, яке не змонтоване (відтак не введене в експлуатацію). Це обладнання уже втратило гарантії виробника (термін гарантії закінчився в грудні 2019 року), зберігається в сирих приміщеннях ПРУ, щодо нього наразі не визначено джерел фінансування робіт з монтажу, що свідчить про **нерезультативне використання** бюджетних коштів на загальну суму **1 393,9 тис. гривень**.

✓ *Використання в будівництві матеріалів, не передбачених ПКД*

Результати аудиту у **Хмельницькій області** засвідчили наявність випадків виконання підрядними організаціями робіт з використанням матеріалів, не передбачених затвердженою проектною документацією, чим порушено вимоги частини першої статті 877 ЦКУ, абзацу першого пункту 31 Загальних умов підряду № 668 та умови укладених договорів підрядів, що **призвело до необґрунтованого збільшення вартості об'єктів**.

Так, відповідно до ПКД на об'єкті з будівництва спортивних майданчиків з допоміжними приміщеннями **Славутського ліцею** передбачалась металева огорожа з сітчастих панелей в обсязі 410 метрів з використанням сітки ПВХ 50х50х3,5 площею 1725,3 м² на загальну суму прямих витрат 85,4 тис. гривень. Відповідно до актів приймання виконаних будівельних робіт за грудень 2018 року, травень і червень 2019 року підрядником встановлено металевої огорожі з сітчастих панелей в обсязі 357 м з використанням секцій металевої огорожі 20х20 площею 1768,0 м² на загальну суму прямих витрат 307,1 тис. грн (з них кошти

субвенції 160,2 тис. грн), що в **3,6 рази дорожче**, ніж передбачено проектною документацією.

За інформацією Славутського ліцею, підрядна організація з проханням внесення змін до прийнятих проектних рішень та проектної документації до замовника не зверталась. Одностороння зміна підрядником проектного рішення в частині сітчастих панелей призвела до збільшення кількості труб, запроектованих для улаштування огорожі, на 3,2 тонни, вартість яких перевищила визначену проектною документацією на 171,6 тис. грн (з ПДВ).

Загалом, ліцеєм в порушення вимог Загальних умов підряду № 668 та Порядку здійснення технічного нагляду прийнято та оплачено за рахунок бюджетних коштів, зокрема субвенції, вартість матеріалів, виробів та конструкцій, які не передбачені проектною документацією, що пройшла державну експертизу, а також матеріальних ресурсів у обсягах, що перевищують визначені проектною документацією, на загальну суму **331,9 тис. грн (з ПДВ)**, що є **неекономним використанням** бюджетних коштів.

✓ Суттєве перевищення усереднених цін на обладнання і матеріали

Аудитом у **Запорізькій області** встановлено факти приймання до оплати актів ф. КБ-2в, в яких в окремих випадках зазначено використання будівельних матеріалів або обладнання, які фактично на час підписання актів не надійшли підрядникам і мали вартість, що була значно вищою за середньоринкові ціни виробників.

Так, ТОВ "Автобуд-Дніпро", підрядник щодо ПРУ № 29372, до акта приймання виконаних робіт від 19.12.2018 № 1 включено вартість восьми вентиляторних установок ЕРВ 72-3 і роботи з їх монтажу, хоча постачальником ФОП Єсаян Елла Сумбатівна передано ці установки підряднику згідно з видатковою накладною від 04.02.2019, тобто **на 1,5 місяця пізніше**.

Оглядом ПРУ № 29372 (балансоутримувач – Виконком Дніпрорудненської міської ради) встановлено, що зазначені установки виготовлені і завезені в першій декаді лютого 2019 року.

Так само ПП "МВСтрой", підрядником щодо ПРУ № 29382, до акта приймання виконаних робіт від 26.12.2018 включено вартість восьми вентиляторних установок ЕРВ 72-3, виготовлених у січні 2019 року. Акти технічного випробування установок виробником, за результатами яких їх визнано придатними до експлуатації, датовані 11.02.2019.

За офіційною інформацією, отриманою від виробника зазначених вентиляторних установок (ФОП Романова Оксана Миколаївна), ціна електроручного вентилятора ЕРВ 72-3 станом на 05.12.2019 становила 20,0 тис. грн (без ПДВ). Фактично Виконком Дніпрорудненської міської ради оплатив придбання вентиляторів цієї марки для ПРУ № 29372 і № 29382 за ціною 56,2 і 50,3 тис. грн за одиницю, що відповідно у 2,8 і 2,5 рази більше. Отже, загалом **неекономно використано 532,0 тис. грн** бюджетних коштів.

У **Хмельницькій області**, за відсутності належного контролю

замовниками за аналізом цін на ринку будівельних матеріалів, обладнання та устаткування, підрядним організаціям у 2017–2019 роках оплачено окремі матеріальні ресурси, вироби і обладнання за вартістю, яка перевищувала середні ціни на аналогічні ресурси, наведені у відкритому доступі за даними мережі Інтернет, загалом на **346,4 тис. грн** (Виконавчий комітет Славутської міської ради – 15,0 тис. грн, Славутський ліцей – 25,1 тис. грн, Відділ освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА – 306,3 тис. грн), **що є неекономним використання коштів субвенції.**

Наприклад, під час виконання робіт за договором від 06.09.2016 № 423 у сховищі № 86207 підрядником (ФОП Фещук Володимир Васильович) до акта № 7 вартості устаткування, що придбавається виконавцем робіт, за грудень 2017 року включено матеріальний ресурс "Ніж консервний" (шифр 1704-50675, варіант 13-2) у кількості 30 шт. за ціною, що в 3,7–15,6 раза вище, ніж вартість аналогічних виробів.

У **Миколаївській області** до актів приймання виконаних робіт за 2017 рік з капітального ремонту дороги по вул. Чорновола в м. Вознесенськ ПП "Будзабезпечення" включено, а Управлінням житлово-комунального господарства та капітального будівництва Вознесенської міської ради оплачено будівельні матеріали (щебінь, суміші асфальтобетонні) за вартістю, яка перевищує усереднені ціни у Миколаївській області загалом на **188,7 тис. грн**, що є **неекономним використанням коштів субвенції.**

Зокрема, до акта приймання виконаних робіт № 1 за листопад 2017 року включено щебінь із природного каменю марки М1000 у кількості 453,6 м³ відпускну ціною 470,0 грн за 1 м³ на загальну суму 213,2 тис. гривень. Згідно з реєстром усереднених цін ТОВ "НВФ "Інпроект"⁵ середня зафіксована ціна за 1 м³ цієї марки щебеню у Миколаївській області станом на 01.12.2017 становила 291,0 грн за 1 м³, тобто його вартість порівняно з усередненою ціною в регіоні завищена на 81,2 тис. гривень.

Так само на капітальний ремонт тротуарної доріжки з велосипедною смугою на вул. Михайлівська в м. Вознесенськ до актів виконаних робіт за 2017 рік ПП "Мета" включено придбані суміші асфальтобетонні, вартість яких перевищує усереднені ціни в Миколаївській області за даними ТОВ "НВФ "Інпроект" на **93,6 тис. грн**, та камені бортові пресовані, вартість яких перевищує ринкові ціни, згідно з відомостями провідного інтернет-майданчика промислових та будівельних товарів (PROM.UA), на **47,2 тис. гривень.**

⁵ Листом Мінрегіону від 11.07.2016 № 7/15-8471 питання збору, аналізу та узагальнення інформації про ціни на основні будівельні матеріали, вироби та конструкції, що склалися в розрізі регіонів України, та доведення такої інформації до учасників будівництва покладено на ТОВ "НВФ "Інпроект". Зазначена інформація щоквартально наводиться в Збірнику "Ціноутворення у будівництві" та згідно з Протоколом № 3 засідання секції "Організація, ціноутворення та економіка будівництва" Мінрегіону від 19 вересня 2016 року – на сайті ТОВ "НВФ "Інпроект".

За актом вартості устаткування, придбаного підрядником ТОВ "Енерго-Інвест", за грудень 2018 року за об'єктом "Капітальний ремонт ТРП-1 по вул. Дружби народів 22-а в м. Южноукраїнськ Миколаївської області" придбано прилад магнітної обробки води ДУ150 EZV 150М 1 шт. вартістю 96,9 тис. грн з ПДВ, при цьому згідно з відомостями провідного інтернет-майданчика промислових та будівельних товарів (PROM.UA <https://prom.ua/ua/p726140907-ezv-150m-pribor.html>) роздрібна ринкова ціна аналогічного приладу магнітної обробки води ДУ150 EZV 150М становить 61,3 тис. грн з ПДВ, отже вартість устаткування відносно ринкової ціни завищено щонайменше на **35,6 тис. грн**, що є **неекономним використанням коштів субвенції**.

Також за цим же актом ф. КБ-2в придбано лічильник тепла QALCOMET HEAT 1/ QSF2 200-250 (SKS-3) Dn200 Qn250 з двома витратомірами вартістю 193,0 тис. грн з ПДВ (96,51 тис. грн за штуку), при цьому згідно з відомостями провідного інтернет-майданчика промислових та будівельних товарів (PROM.UA <https://prom.ua/ua/p669880862-schetchik-tepla-dvuhkanalnyj.html>) роздрібна ринкова ціна на такий же лічильник тепла становить 82,0 тис. грн, тобто **неекономно використано 29,0 тис. гривень**.

Висновок до розділу III

ОДА шести областей, де проведено аудит, не забезпечено належного внутрішнього контролю за дотриманням порядку проведення будівельних робіт, здійсненням публічних закупівель та використанням виділених коштів субвенції.

Аудит засвідчив **порушення** замовниками і підрядниками **державних будівельних норм** з питань будівництва на загальну суму **47,6 млн грн**, зокрема, незатвердження титулів об'єктів будівництва, виконання робіт з недотриманням вимог ДБН, виконання робіт, не передбачених ПКД, неправильне визначення гарантійних зобов'язань якості виконаних робіт, неналежне складання договорів підяду, використання збудованих і відремонтованих об'єктів ССІ без введення їх в експлуатацію, неінформування про зміну підрядника будівництва.

Порушень вимог законодавства у сфері **публічних закупівель** (завищення обсягів і вартості закупівлі, неправомірне визначення переможців закупівлі, встановлення в тендерній документації дискримінаційних вимог) виявлено на загальну суму **51,2 млн гривень**.

Крім того, встановлено окремі факти **використання бюджетних коштів з порушеннями законодавства** (недотримання вимог щодо попередньої оплати виконаних робіт; оплата невиконаних робіт; включення до актів непідтверджених витрат; оплата робіт, не передбачених договором підяду; неотримання зворотних матеріалів; видатки на авторський і технічний нагляди, здійснення яких документально не підтверджено; виконання будівельних робіт з використанням заборонених матеріалів) на загальну суму **4,9 млн грн** (найбільше порушень у Хмельницькій –

2306,9 тис. грн і Рівненській – 1750,5 тис. грн областях). Внаслідок таких порушень державі заподіяно збитків на **2,1 млн гривень**.

Неекономно, непродуктивно і нерезультативно з інших причин використано відповідно **1,9, 7,8 і 1,4 млн грн** субвенції (внаслідок недотримання технології виконання ремонтних робіт; невиконання умов договорів підряду щодо предмету закупівлі; невикористання за призначенням придбаного обладнання; використання в будівництві матеріалів, не передбачених ПКД; придбання обладнання і будівельних матеріалів за цінами, що значно перевищують усереднені ринкові ціни).

При цьому неправомірні дії з ознаками кримінальних правопорушень встановлено в діяльності окремих замовників та підрядників у **дев'яти випадках**, зокрема, в областях: **Запорізькій – три факти** з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем і службового підроблення (статті 191 і 366 ККУ); **Хмельницькій – три факти** з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем і службового підроблення (статті 191 і 366 ККУ); **Рівненській – два факти** з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем і службовою недбалості (статті 191, 366 і 367 ККУ) та зловживання владою або службовим становищем (стаття 364); **Дніпропетровській – один факт** з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем і службового підроблення (статті 191 і 366 ККУ).

IV. СТАН ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ

Статтею 26 Бюджетного кодексу України встановлено, що розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 затверджено Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001, якою затверджено Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту (далі – Порядок № 1001).

Загалом, **результати аудиту**, зазначені у розділі II і III Звіту, **засвідчили недотримання одного з головних принципів внутрішнього контролю – превентивності**, який передбачає своєчасне здійснення заходів для запобігання виникненню відхилень від установлених норм. Результатом цього недоліку, зокрема, є тривале (в окремих випадках до 7 місяців) доопрацювання на місцях повернутих робочою групою Мінрегіону пропозицій щодо об'єктів та заходів; невнесення пропозицій Кабінету

Міністрів України щодо розгляду питання про невикористання протягом року окремими місцевими бюджетами більше 80 відс. розподілених коштів субвенції; допущення розпорядниками на місцях одних і тих же порушень законодавства з питань містобудівної діяльності, публічних закупівель, що ідентифіковані попередніми заходами державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) за іншими трансфертами, головним розпорядником яких було Міністерство.

Аудитом встановлено, що в Мінрегіоні утворено сектор внутрішнього аудиту (наказ від 01.03.2019 № 50) у кількості чотирьох штатних одиниць (завідувач сектору та три головних спеціалісти). До планів діяльності з внутрішнього аудиту Міністерства за період, який підлягав аудиту, контрольні заходи за коштами субвенції не включалися та, відповідно, не проводилися.

Відповідно до пункту 15¹ Порядку № 1001, для проведення фахових консультацій та розгляду питань, пов'язаних із провадженням діяльності з внутрішнього аудиту, підготовки рекомендацій щодо її удосконалення в державному органі може утворюватися аудиторський комітет як консультативно-дорадчий орган. Діяльність аудиторського комітету спрямовується на підтримку та сприяння розвитку діяльності з внутрішнього аудиту в державному органі.

Встановлено, що в Мінрегіоні станом на 09.01.2020 не створено аудиторський комітет як консультативно-дорадчий орган, що не сприяє організаційній і функціональній незалежності підрозділу внутрішнього аудиту, поданню належних пропозицій керівникові Мінрегіону щодо необхідності вжиття відповідних заходів і прийняття необхідних управлінських рішень та вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту в Міністерстві. З урахуванням положень Порядку № 1001 Мінрегіон наказом від 01.08.2019 № 173 затвердив відповідний Порядок здійснення внутрішнього аудиту. До цього часу Інструкція з організації внутрішнього контролю в Мінрегіоні (затверджена наказом Мінрегіону від 30.12.2016 № 345) не відповідала положенням пункту 3 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062, в частині розмежування внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Згідно з деклараціями внутрішнього аудиту Мінрегіону (підписані 10.04.2019 віцепрем'єр-міністром України – Міністром Зубком Г. Г., 27.09.2019 Міністром розвитку громад та територій України Бабак А. В. та завідувачем сектору внутрішнього аудиту Забарним А. М.) одним із принципів незалежності є недопущення виконання сектором функцій, пов'язаних із створенням/побудовою системи внутрішнього контролю в міністерстві, з метою забезпечення надання сектором незалежної та об'єктивної оцінки ефективності функціонування цієї системи.

Отже, організація і діяльність сектору внутрішнього аудиту Мінрегіону у 2017–2019 роках неповною мірою сприяли поліпшенню стану внутрішнього контролю з відповідних питань та були недосконалими,

оскільки діяльність сектору внутрішнього аудиту тривалий час не узгоджувалась з відповідними положеннями Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062.

Результати аудиту, проведеного в шести областях, засвідчили необхідність створення належної системи внутрішнього контролю, вжиття відповідних заходів та прийняття управлінських рішень стосовно створення та забезпечення ефективності діяльності підрозділу внутрішнього аудиту, про що свідчать факти встановлених порушень та недоліків на стадії планування та використання коштів субвенції на місцях.

V. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИКОРИСТАННЯ СУБВЕНЦІЇ

✓ *Наявність захисних споруд*

За інформацією ДСНС (лист від 20.11.2019 № 02-16581/162), в зонах спостереження АЕС проживає 795,9 тис. осіб, з них, за розрахунками ОДА, для 524,9 тис. осіб станом на 01.01.2019 необхідно мати в наявності **1247 од.** ЗСЦО комунальної власності. Фактично на цю дату на місцях обліковується **340** таких споруд, з яких **303** пройшли технічну інвентаризацію. Порівняно з початком 2017 року загальна кількість захисних споруд збільшилася на 4 одиниці, а кількість захисних споруд, які пройшли технічну експертизу, на 11 одиниць.

Аналіз відомостей, наведених в табл. 6, свідчить про те, що **показників потреби у ЗСЦО станом на 01.01.2019 не досягнуто.**

Таблиця 6

Зведена інформація про забезпечення населення у зонах спостереження ЗСЦО, ЗІЗОД та препаратами стабільного йоду станом на 01.01.2019

Найменування адміністративно- територіальної одиниці	ЗСЦО, од.		ЗІЗОД, тис. шт.		Препарати йоду, кг	
	потреба	наявність	потреба	наявність	потреба	наявність
Усього, в тому числі:	1247	340	490,5	524,7	1040,8	1057,1
Василівський район Запорізької обл.	22	6	14,1	14,1	59,5	44,8
Кам'янсько- Дніпровський район Запорізької обл.	39	0	18,5	20,8	93,5	93,5
м. Нікополь Дніпропетровської обл.	135	4	48,9	49,2	13,8	43,2
Славутський район Хмельницької обл.	93	2	16,6	19,0	12,6	15,8
Ізяславський район Хмельницької обл.	216	25	21,4	21,4	36,6	38,5

Інформації щодо забезпеченості населення захисними спорудами станом на 01.09.2019 ДСНС не надав (причин не пояснено).

✓ **Виконання робіт за напрямками фінансування**

Результати аналізу використання коштів субвенції за напрямками, визначеними Порядком та умовами № 91, в цілому засвідчили факт виконання робіт, придбання товарів і послуг за більшістю запланованих об'єктів і заходів (табл. 7).

Таблиця 7

Відомості про кількість об'єктів і заходів, що включені до переліків для фінансування за рахунок субвенції, і по яких проведено касові видатки

Напрями фінансування	2017 р.		2018 р.		2019 р.	
	план	факт	план	факт	план	факт
Ремонт захисних споруд ЦО	37	32	30	27	33	32
Заходи з придбання йоду, респіраторів, обладнання для систем зв'язку, проведення навчання населення	41	36	19	18	44	44
Ремонт і будівництво об'єктів ССІ	196	189	186	165	126	118

Так, протягом 2017–2019 років ремонтно-опоряджувальні роботи з використанням коштів субвенції проведено на 91 захисній споруді комунальної власності. В цей же період в низці областей оновлено запаси препаратів стабільного йоду, респіраторів, придбано обладнання для систем зв'язку.

Зокрема, у 2017 році за рахунок коштів субвенції **Виконкомом Дніпрорудненської міської ради** Запорізької області придбано 13344 упаковки лікарського засобу "Калію йодид, таблетки 0,25 № 10", що забезпечить можливість проведення контрзаходу для профілактики протягом 7 діб. У 2018 році **Виконкомом Нікопольської міської ради** Дніпропетровської області придбано 35601 одиницю респіраторів протипилових, що забезпечує потребу в них на 100,6 відсотка. В цьому ж 2018 році придбавалися респіратори для **Острозького району** Рівненської області.

Водночас здійснювались **ремонти, реконструкція і будівництво на об'єктах ССІ**. У 2017, 2018 і 2019 роках такі роботи виконувались відповідно на 189, 165 та 118 об'єктах. Це, передусім, будівлі закладів середньої і дошкільної освіти, охорони здоров'я та об'єкти дорожньої інфраструктури.

У **Миколаївській області** проведено реконструкцію спортивної зали і гаражів Вознесенської загальноосвітньої школи-інтернату І–ІІІ ступенів "Обдарованість" і капітальний ремонт терапевтичного корпусу Арбузинської центральної районної лікарні; у м. Нікополь **Дніпропетровської області** – капітальний ремонт асфальтобетонного покриття проїзної частини та

тротуару на вул. Довгалівській; в смт Маневичі **Волинської області** – капітальний ремонт приміщення районного будинку культури; в м. Енергодар **Запорізької області** – капітальний ремонт покрівлі дошкільного навчального закладу № 5 "Золотий ключик"; у м. Вараш **Рівненської області** – заміну вікон і дверей у дитячому навчальному закладі (ясла-садок) № 5 і реконструкцію системи внутрішньої електромережі головного корпусу НВК "Школа I–III ступенів" м. Острог.

Однак **внаслідок неналежного управління коштами субвенції, відсутності в окремих випадках необхідної ПКД та внутрішнього контролю за виконанням підрядними організаціями взятих зобов'язань, за низкою об'єктів і заходів відкриті бюджетні асигнування у 2017–2019 роках не використовувалися.**

Зокрема, в частині ремонту ЗСЦО, **всупереч наданому фінансуванню**, у 2017 році не розпочато роботи на 5 об'єктах (13,5 відс. запланованої кількості), у 2018 році на 3, а у 2019 році – на одному об'єкті; у 2017–2018 роках не виконувалися роботи і не використовувалися кошти субвенції щодо 5 і 1 заходу відповідно з придбання препаратів йоду, респіраторів, обладнання для систем зв'язку, проведення навчання населення; у 2017–2019 роках не розпочато будівельно-ремонтні роботи відповідно на 7, 21 та 8 об'єктах ССІ.

✓ Результати оглядів захисних споруд ЦО

Проведеними під час аудиту оглядами 22 ЗСЦО на 20 з них, тобто у **90 відс. випадків, встановлено суттєві порушення** вимог КЦЗУ та недотримання Вимог № 579.

Так, у **Рівненській області** приміщення ПРУ № 64382 (балансоутримувач – Вараське міське комунальне підприємство) станом на 06.11.2019 частково (близько 25 м²) використовується як побутові майстерні, що дозволено згідно з частиною десятою статті 32 КЦЗУ. Проте входи до цієї захисної споруди **не облаштовано пандусами**, що ускладнює можливість користування нею особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення (порушення пункту 6 розділу II Вимог № 579) та відсутній план евакуації (порушення підпункту 5 пункту 5 розділу II Вимог № 579).

Троє герметичних входних дверей ПРУ № 65080 (балансоутримувач – Виконавчий комітет Вараської міської ради) **не промарковано та не пронумеровано** (пункт 2 глави 2 розділу III Вимог № 579); розетки ПРУ не позначено трафаретними надписами "220 В" (підпункт 5 пункту 9 розділу II Вимог № 579).

У ПРУ № 64382 і № 65080 **відсутні гігрометри, термометри, термогігрометри або інші вимірювачі вологості та температури повітря**, що свідчить про відсутність контролю з боку балансоутримувачів за температурою та вологістю повітря у ПРУ (пункт 5 глави 3 розділу III Вимог № 579), а також газоаналізатори для визначення вмісту вуглекислого газу у повітрі (пункт 3 глави 8 розділу III Вимог № 579).

ПРУ № 64382 і № 65080 для можливого безперервного перебування в них населення впродовж не менше 48 годин **не забезпечені в повному обсязі місцями для сидіння (лежання)** – лавками, нарами, стільцями, ліжками тощо, контейнерами для зберігання продуктів харчування, резервним штучним освітленням (електричними ліхтарями, свічками, газовими лампами тощо), засобами для надання медичної допомоги, засобами зв'язку і оповіщення (телефоном, радіоприймачем), шанцевим інструментом (лопатами штиковими та совковими, ломами, сокирами, пилами-ножівками по дереву, металу) (не виконано пункту 2 розділу V Вимог № 579).

У ПРУ в с. Копиткове Здолбунівського району (№ 65379, № 65358) відсутні системи вентиляції з відповідними фільтрами, засоби пожежогасіння, зв'язку, оповіщення, водопостачання та водовідведення.

У **Хмельницькій області** жодне з ПРУ, які перебувають на балансі Славутського ліцею, Виконавчого комітету Славутської міської ради та Відділу освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА та були оглянуті під час аудиту, не укомплектовано в повному обсязі відповідно до Вимог № 579: відсутнє необхідне обладнання, меблі, прилади та засоби зв'язку, аптечки, інструменти і ремонтний матеріал, інвентар і майно для організації харчування, ЗІЗОД, засоби радіаційної і хімічної розвідки.

ПРУ № 85054 та № 85058 не є протирадіаційними укриттями, а фактично підвальними приміщеннями, в яких відсутні елементарні умови для навіть нетривалого перебування в них людей.

Так само чотири ЗСЦО у м. Дніпрорудне **Запорізької області**, що розташовані у підвальних приміщеннях житлових будинків, капітальний ремонт яких не завершено, через прориви будинкових комунікацій (каналізації) є сирими, мають сліди плісняви, іржі та застою води на підлозі, що призводить до пошкодження стін, закуплених дерев'яних нар та обладнання систем вентиляції.

✓ Такий же неналежний стан матеріально-технічного оснащення виявлено оглядом двох ЗСЦО у м. Нікополь **Дніпропетровської області**.

✓ Матеріали аудиту також засвідчили, що на рівні окремих адміністративно-територіальних одиниць **відсутня дієва система цивільного захисту** громадян, які проживають на ТЗС, у разі виникнення надзвичайних ситуацій на АЕС.

Так, у **Хмельницькій області** у Відділі освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА (за кількості працюючих в установі більше 50 чол.) не створено евакуаційної комісії та не затверджено плану технічного забезпечення вивозу еваконаселення. Аналогічно Славутським ліцеєм не розроблялись та не виконувались документи щодо планів реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, підготовки керівного складу формувань цивільного захисту, взаємодії з черговими службами району у разі загрози виникнення надзвичайних ситуацій.

За інформацією ДСНС, на території Хмельницької області функціонує п'ять СЦО, розрахованих на 2,1 тис. осіб, та 135 ПРУ, розрахованих на 51,3 тис. осіб. Отже, враховуючи загальну чисельність населення, що

проживає на ТЗС (134,9 тис. осіб), наявні на території області захисні споруди можуть забезпечити укриття близько 40 відс. населення. При цьому тільки три сховища (місткістю 1850 осіб) готові до експлуатації та два сховища (місткістю 210 осіб) визнані обмежено готовими та потребують відповідних ремонтних робіт. Так само з 135 ПРУ лише 23 укритті (місткістю 7,4 тис. осіб), або 17 відс., готові до експлуатації, 110 ПРУ (42,3 тис. осіб), або 81,5 відс, визнані обмежено готовими та 2 ПРУ (1,5 тис. осіб), або 1,5 відс. не готові до експлуатації.

Таким чином, наявні у Хмельницькій області захисні споруди за проектною місткістю та ступенем своєї готовності **не можуть забезпечити 80,9 тис. осіб** населення, що проживає у зоні спостереження Хмельницької АЕС, відповідним захистом у разі виникнення надзвичайної ситуації, яка може призвести до впливу іонізуючого випромінювання, водночас протягом 2017–2019 років **кошти на будівництво нових захисних споруд не виділялись та не спрямовувались**.

У Рівненській області із загальної кількості ПРУ (241 од.) станом на 01.01.2019 не готові до використання 106 споруд⁶, або 44 відсотки.

Проведеним в ході аудиту обстеженням двох ПРУ в с. Копиткове Здолбунівського району (в приміщенні ДНЗ "Сонечко", обліковий № 65379, та в приміщенні Копитківської ЗОШ I–III ступенів, обліковий № 65358), підтверджено їх невідповідність Вимогам № 579 через відсутність: систем вентиляції з відповідними протипиловими фільтрами та фільтрами-поглиначами, засобів пожежогасіння, зв'язку і оповіщення, санвузлів з відповідним водопостачанням та водовідведенням, а також невідповідність ПРУ вимогам щодо вільного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення тощо. Враховуючи наявність зазначених недоліків, та критерії, визначені Вимогами № 579, зазначені ПРУ є неготовими до використання за призначенням.

✓ Натомість, згідно із зазначеною вище інформацією ДСНС, **потребу у ЗІЗОД і препаратах стабільного йоду** станом на 01.01.2019 загалом **забезпечено**.

Проведеним аудитом встановлено лише один факт нестворення запасу препарату калію йодиду для виконання йодної профілактики, а саме у Славутському ліцеї (**Хмельницька область**) для майже 300 учнів – мешканців інших населених пунктів. Протягом 2017–2019 років (станом на 01.09.2019) закладом не здійснювалося обрахунків потреби у забезпеченні учнів препаратами калію йодиду, відповідно, такі обрахунки не направлялись на адресу головного розпорядника та/або органів виконавчої влади, які відповідають за питання цивільного захисту населення.

Довідково. На момент Чорнобильської аварії на ЧАЕС майже не було запасів препарату йоду, тому його прийшлося терміново збирати по всій Україні. З цієї причини йодид калію протягом перших днів після вибуху четвертого реактора цивільному

⁶ Лист Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Рівненської ОДА від 31.10.2019 № 1080/04-02/19.

населенню не роздавали. І, як наслідок, на кінець 2009 року зареєстровано 6049 випадків раку щитовидної залози у осіб, які на момент аварії були дітьми або підлітками⁷. Водночас у США існує стандартна практика роздачі таблеток з йодом людям, які живуть поблизу АЕС. На випадок аварії прописано процедуру, як Комісія з ядерної регуляції США радить населенню негайно прийняти ці таблетки.⁸

✓ Згідно з інформацією, наданою **МОЗ** листами від 18.11.2019 № 05.1-08/45643/2-19 та від 14.02.2020 № 05.1-08/4396/2-20, серед окремих груп населення, яке проживає на ТЗС, **спостерігається зростання захворюваності з можливих причин, пов'язаних з місцем проживання.**

Так, Міністерством повідомлено, що протягом 2013–2018 років показники захворюваності систем кровообігу та органів дихання на адміністративних територіях, які мають території радіоекологічного контролю, збільшувалися більшими темпами порівняно з тими, що їх не мають. Показники захворюваності на дифузний зоб, вузловий зоб незначно коливалися, але на територіях зон спостереження значно перевищують показники інших територій. Випадки злоякісних новоутворень щитоподібної залози у дітей зафіксовані тільки в регіонах, які мають території радіоекологічного контролю.

Для порівняння, у людей похилого віку, що проживають у м. Нітишин (зона спостереження Хмельницької АЕС), у 2013 році діагностовано 401 випадок новоутворень, а в 2018 році – 591 (або на 47 відс. більше), хвороб органів дихання відповідно 542 і 836 (на 54 відс. більше) та хвороб системи кровообігу 2526 і 5640 (у 2,2 раза більше). При цьому захворюваність за новоутвореннями загалом на усіх територіях Хмельницькій області за цей період збільшилася на 24 відс., кількість хвороб органів дихання – на 2 відс., а хвороб системи кровообігу навіть знизилася.

✓ **Результати анкетування (конфіденційного опитування)**

Під час аудиту контрольними групами Рахункової палати відповідно до міжнародних стандартів ISSAI проведено анкетування (конфіденційне опитування) 91 посадової особи різного рівня органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та підрозділів ДНС щодо механізму надання субвенції. Результати анкетування засвідчили наявність як сильних, так і слабких сторін бюджетної програми.

Так, **сильними сторонами механізму надання субвенції** респонденти вважають те, що субвенція є додатковим джерелом для реалізації проєктів будівництва, реконструкції, капітального та поточного ремонтів об'єктів соціальної інфраструктури (**45 відс. відповідей**), її надання гарантує одержання коштів для закупівлі необхідного обсягу препаратів стабільного йоду, засобів індивідуального захисту та засобів радіаційного захисту

⁷ Устінов О. В. Медичні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС: 25 років потому. Режим доступу: <https://www.umj.com.ua>.

⁸ Вибух Чорнобильської АЕС: чи рятують таблетки з йодом від радіації? – Уніан. Режим доступу: <https://www.unian.ua>worldnews>.

(близько **33 відс.**) і те, що субвенція забезпечує фінансування капітального ремонту ЗСЦО (**30 відсотків**).

Слабкість механізму надання субвенції респонденти вбачають, передусім, у відсутності стабільного прогнозованого обсягу видатків (більше **36 відс.** відповідей), нечіткості визначення основного і додаткового переліків об'єктів, засобів та препаратів, що можуть фінансуватися за її рахунок (**24,5 відс.**), скороченні при наданні місцевому бюджету досліджуваної субвенції обсягів субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій у порівнянні із встановленими нормативами (**13 відсотків**).

Наприклад, зазначено, що на 2019 рік для міста Старокостянтинів (Хмельницька область), яке знаходиться поза межею зони спостереження (населення 34,6 тис. чоловік), передбачено 30,0 млн грн субвенції з державного бюджету на соціально-економічний розвиток окремих територій, а місту Славута, яке розташоване в зоні ризику (населення 36,1 тис. чоловік), – лише 763,0 тис. грн субвенції на соціально-економічний розвиток, що в розрахунку на одного мешканця аж в 41 раз менше.

На запитання **"Яких цілей досягнуто за останні 5 років за рахунок коштів субвенції у Вашому місті?"** респонденти найчастіше обирали відповідь: створено в необхідному обсязі запас препаратів стабільного йоду (**46 відс.**); створено в необхідному обсязі запас ЗІЗОД (**34 відс.**), реконструйовано/капітально відремонтовано ЗСЦО (**27,5 відс.**), створено кращу, у порівнянні з територіями поза зоною спостереження, матеріально-технічну базу у навчальних закладах (**25 відс.**).

Значно рідше зазначалось, що надання субвенції посилило спроможність органу місцевого самоврядування здійснювати незалежний технічний контроль за станом навколишнього середовища (близько **10 відс.** відповідей), забезпечило на постійній основі навчання населення користуванню об'єктами ССІ та ЗІЗОД (близько **8 відс.**), створило кращу, у порівнянні з територіями поза зоною спостереження, матеріально-технічну базу у закладах охорони здоров'я (**2 відсотки**).

На запитання **"Яких цілей субвенції не досягнуто за останні 5 років?"** респонденти найчастіше давали відповідь: "державні будівельні норми не передбачають особливих вимог до виду і якості будівельних матеріалів, що застосовуються при будівельно-ремонтних роботах на об'єктах ССІ у населених пунктах, що належать до зони спостереження, з огляду на різну здатність накопичення ними радіації" (**23 відсотки**); "переважна більшість жителів населеного пункту не поінформована про місцезнаходження захисних споруд цивільного захисту, не проходила навчання правилам користування ними і засобами індивідуального захисту" (майже **19 відсотків**).

На запитання **"Що необхідно змінити в порядку і умовах надання субвенції?"** найбільше голосів респондентами надано опціям: "не визначено відмінностей між об'єктами ССІ населеного пункту зони спостереження і соціальної інфраструктури населеного пункту поза зоною спостереження" (**33 відс.**); "наявність вимоги про формування і затвердження переліку

відповідних об'єктів, засобів та препаратів головним розпорядником (Мінрегіоном) розмиває відповідальність розпорядників бюджетних коштів на місцях за їх цільове і ефективне використання" (25 відс.); "не визначено критеріїв наявності потреби у фінансуванні об'єктів ССІ" (23 відсотки).

ВИСНОВКИ

1. Впроваджений механізм формування та надання субвенції у 2017–2019 роках не забезпечив одержання населенням (близько 800 тис. осіб), що проживає на ТЗС атомних електростанцій ДП НАЕК "Енергоатом", належної компенсації ризику, визначеної Законом № 39.

На компенсацію ризику щороку спрямовувалося **137,5 млн грн**, що становить близько **третини** обсягу збору, що надійшов до державного бюджету. В результаті населення, яке проживає на ТЗС, щороку недоотримувало передбаченої Законом № 39 компенсації ризику на суму понад **250 млн гривень**. Водночас на місцях не використовувалося за призначенням від **12 до 16 відс.** обсягу відкритих бюджетних асигнувань. Незважаючи на реформу децентралізації, субвенція не розподілялася бюджетам ОТГ, що утворені та функціонують на ТЗС. Не реалізувалась можливість спрямування коштів субвенції на виконання заходів з питань благоустрою населених пунктів, що безпосередньо стосуються поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на ТЗС.

Через неефективне управління коштами субвенції за три роки до державного бюджету загалом повернено як невикористані **59,2 млн грн** (або **14 відс.** бюджетних призначень в цілому по Україні); **16,0 млн грн** субвенції (**3,9 відс.**) – використано неефективно.

Основними причинами зазначеного є неналежне організаційно-правове забезпечення надання та використання коштів субвенції; неефективне управління бюджетними асигнуваннями на місцях; неналежний внутрішній контроль за ефективністю використання коштів державного бюджету.

2. Враховуючи основні принципи державної політики у сфері використання ядерної енергії та радіаційного захисту, з огляду на цільове призначення та статус збору, що є джерелом формування міжбюджетного трансферту, механізм субвенції потребує вдосконалення за напрямками: зарахування збору до спеціального фонду державного бюджету; унормування системи контролю за його справами; урегулювання питання розподілу коштів субвенції бюджетам ОТГ; чіткого визначення Порядком та умовами № 91, можливості спрямування коштів субвенції на виконання низки заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на ТЗС.

2.1. Законом № 39 визначено, що фінансування заходів щодо компенсації ризику здійснюється із спеціального фонду Державного бюджету України за рахунок збору, що має цільове призначення. Проте з 01.01.2015 Бюджетним кодексом України цей збір віднесено до доходів

загального фонду державного бюджету. У результаті зарахування збору до загального фонду державного бюджету створено ризики спрямування його коштів на цілі, що не відповідають вимогам статті 12 Закону № 39. Крім того, це призвело до затвердження бюджетних призначень за субвенцією в Державному бюджеті України на 2017, 2018 і 2019 роки в розмірі **32,5, 35,1 і 32,3 відс.** від обсягу збору, затвердженого в законах про державний бюджет на відповідні роки.

2.2. Незважаючи на те, що збір є неподатковим надходженням до бюджету та справляння його Податковим кодексом України від 02.12.2010 № 2755 не передбачено, адміністрування збору у 2017–2019 роках здійснювалося органами Державної фіскальної служби України. Невизначення при цьому законодавством відповідальності за несвоєчасну та неповну сплату збору суб'єктами господарювання створило ризики недієвості контролю за його справлянням.

2.3. Частиною першою статті 12² Закону № 39 передбачено спрямування коштів субвенції лише до відповідних обласних, районних та міських бюджетів, що унеможлиблює розподіл коштів субвенції бюджетам ОТГ, які утворені та функціонують на ТЗС (на кінець 2019 року – 46 ОТГ) та мають безпосередньо отримувати міжбюджетні трансферти з державного бюджету. Це суттєво порушує принципи децентралізації влади та не захищає законні інтереси громад.

2.4. Статтею 12 Закону № 39 до компенсації ризиків, серед іншого, віднесено виконання заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на ТЗС, проте в Порядку та умовах № 91 такої можливості не передбачено. В результаті, за назвою субвенція може спрямовуватися на компенсацію всіх ризиків, визначених Законом № 39, а фактично, згідно з положеннями Порядку та умов № 91, – на компенсацію лише окремих ризиків. Зокрема, вказане унеможливило фінансування за рахунок субвенції заходів з благоустрою населених пунктів.

2.5. Порядком та умовами № 91 не визначено граничних термінів внесення місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування пропозицій Мінрегіону як головному розпоряднику бюджетних коштів щодо переліків відповідних об'єктів, засобів та препаратів, що на тлі низької якості підготовлених і поданих пропозицій не сприяло оперативності затвердження наказами Мінрегіону таких переліків.

3. Мінрегіоном і Мінфіном, всупереч незначним обсягам бюджетних призначень порівняно з обсягами збору, у 2018 році не забезпечено належного розподілу коштів субвенції між місцевими бюджетами.

Розподіл субвенції між обласними, районними і міськими бюджетами на 2018 рік, затверджений додатком 7 до Закону України від 07.12.2017 № 2246 "Про Державний бюджет України на 2018 рік", здійснено Міністерством фінансів України при підготовці цього законопроекту в

липні 2017 року на підставі застарілих (неактуальних) даних щодо планового річного обсягу товарної продукції відповідної атомної електростанції та чисельності населення, що проживає у її зоні спостереження. Внаслідок цього, за оцінками Рахункової палати, обласний бюджет Дніпропетровської області у 2018 році недоотримав **742,9 тис. грн** субвенції, міські бюджети міст Нікополь, Марганець (Дніпропетровська обл.) та Енергодар (Запорізька обл.) відповідно **750,4, 502,9 і 639,4 тис. грн**, тоді як бюджети інших адміністративно-територіальних одиниць одержали завищені обсяги субвенції.

Водночас Мінрегіон не скористався своїм правом ініціювати перерозподіл видатків за субвенцією на підставі статті 108 Бюджетного кодексу України у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Мінрегіон, окремі облдержадміністрації (передусім Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Рівненська), райдержадміністрації і міські ради не вжили належних заходів для забезпечення своєчасного, повного та раціонального використання коштів субвенції.

4.1. Із бюджетних асигнувань, відкритих щорічно в сумі 137,5 млн грн, Мінрегіоном, внаслідок відсутності належних пропозицій від низки місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, не розподілено між об'єктами та заходами у 2017 році – **7,4 тис. грн** субвенції, у 2018 році – **616,3 тис. грн**, у 2019 році – **5014,0 тис. грн**, що становить відповідно **0,1, 0,4 і 3,6 відс.** від бюджетних призначень. Отже, простежується негативна динаміка щорічного зниження рівня ефективності управління коштами субвенції.

4.2. Через несвоєчасне внесення пропозицій до Переліків об'єктів та заходів і, відповідно, затвердження розподілу між ними близько 40 відс. бюджетних призначень у вересні – грудні, а також внаслідок відсутності внутрішнього контролю за виконанням підрядниками договорів підряду **розпорядниками коштів місцевих бюджетів не використано** за призначенням і повернено до державного бюджету у 2017 році – **20,1 млн грн**, або **14,7 відс.** профінансованого, у 2018 році – **17,1 млн грн**, або **12,4 відс.**, у 2019 році – **22,0 млн грн**, або **16 відс.**, що свідчить про **неефективне управління коштами субвенції на місцях.**

При цьому у 2017 році розпорядниками районного бюджету Василівського району Запорізької області не використано **93,8 відс.**, а міського бюджету м. Енергодар – **88,7 відс.** бюджетних асигнувань за субвенцією. У 2018 і 2019 роках найнижчий рівень використання коштів субвенції спостерігався у Миколаївській області: у 2017 році розпорядниками коштів районних бюджетів Арбузинського та Первомайського районів не використано **97,4 і 90,0 відс.**, а у 2019 році розпорядниками обласного

бюджету і районного бюджету Арбузинського району відповідно **88,9 і 88,7 відс.** бюджетних асигнувань за субвенцією.

5. Розпорядниками коштів субвенції у Волинській, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській, Рівненській та Хмельницькій областях, де безпосередньо проведено аудит, не забезпечено належного внутрішнього контролю за дотриманням порядку проведення будівельних робіт, здійсненням публічних закупівель та ефективністю використання коштів субвенції.

5.1. У Волинській, Запорізькій, Рівненській та Хмельницькій областях встановлено порушення замовниками і підрядниками законодавства з питань містобудівної діяльності на загальну суму 47,6 млн гривень.

Так, виявлено факти незатвердження титулів об'єктів будівництва (Відділ освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА – 10,6 млн грн, Славутський ліцей – 4,5 млн грн), виконання робіт, не передбачених проєктно-кошторисною документацією, заниження гарантійних строків якості виконаних робіт, неналежне укладання договорів підряду (Відділ освіти Маневицької РДА – 0,9, 0,4 і 5,6 млн грн відповідно), використання збудованих і відремонтованих об'єктів ССІ без введення їх в експлуатацію (Відділ освіти Маневицької РДА – 8,2 млн грн, Комунальне підприємство "Маневицька центральна лікарня" – 4,8 млн грн, Відділ освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА – 5,1 млн грн), неінформування про зміну підрядника будівництва (Виконавчий комітет Дніпрорудненської міської ради – 2,3 млн гривень).

Зазначене свідчить про негативну практику визначення окремими ОДА і РДА розпорядниками коштів субвенції міські і районні відділи (управління) освітою, до функціональних повноважень яких не належать питання сфери капітального будівництва. Відсутність у цих органах спеціалістів відповідної кваліфікації призводить до численних порушень законодавства з питань містобудівної діяльності.

5.2. Порушення вимог законодавства у сфері публічних закупівель встановлено у Запорізькій, Миколаївській, Рівненській та Хмельницькій областях загалом на 51,2 млн грн, з них: завищення обсягів і вартості закупівлі (Департамент з питань будівництва і архітектури Рівненської ОДА – 7,9 млн грн), неправомірне визначення переможців закупівлі (Управління освіти виконкому Вараської міської ради – 4,8 млн грн, Виконавчий комітет Дніпрорудненської міської ради – 1,9 млн грн), встановлення в тендерній документації дискримінаційних вимог (Управління житлово-комунального господарства та капітального будівництва Вознесенської міської ради – 14,5 млн гривень).

5.3. Використання бюджетних коштів з порушеннями законодавства встановлено на 4,9 млн грн (найбільше у Рівненській – 1,8 млн грн і Хмельницькій – 2,3 млн грн областях), у зв'язку з чим державі заподіяно збитків на 2,1 млн гривень.

Серед порушень – недотримання вимог щодо попередньої оплати виконаних робіт (Департамент з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА) – 1,6 млн грн, виконання будівельних робіт з використанням заборонених матеріалів (Відділ освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА) – 1,2 млн грн, оплата невиконаних робіт – 0,9 млн (з них Відділ освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА – 0,3 млн грн, Департамент з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА – 0,2 млн грн), оплата робіт, не передбачених договором підряду – 0,3 млн грн (з них Виконавчий комітет Дніпрорудненської міської ради – 0,2 млн грн), а також оплата завищених обсягів загальновиробничих витрат, не підтверджені витрати з придбання товарно-матеріальних цінностей, видатки на авторський і технічний нагляди, здійснення яких документально не підтверджено, втрачена вартість зворотних матеріалів – 0,6 млн гривень. Вказане свідчить про **нерезультативне використання бюджетних коштів**.

При цьому неправомірні дії з ознаками кримінальних правопорушень встановлено в діяльності розпорядників коштів субвенції та окремих підрядників у **дев'яти випадках**, зокрема, в областях: **Запорізькій – три факти** оплати невиконаних будівельних робіт з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем і службового підроблення (статті 191 і 366 ККУ); **Хмельницькій – два факти** оплати невиконаних будівельних робіт та **один факт** оплати завищених обсягів загальновиробничих витрат з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем і службового підроблення (статті 191 і 366 ККУ); **Рівненській – один факт** оплати невиконаних будівельних робіт та **один факт** незастосування штрафних санкцій за невиконання договору підряду з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, службового підроблення і службової недбалості (статті 191, 366 і 367 ККУ) та зловживання владою або службовим становищем (стаття 364 ККУ); **Дніпропетровській – один факт** оплати невиконаних будівельних робіт з ознаками розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем і службового підроблення (статті 191 і 366 ККУ).

5.4. Виявлено також факти **неекономного, непродуктивного і нерезультативного** використання відповідно **1,9, 7,8 і 1,4 млн грн** субвенції з інших причин, зокрема внаслідок відповідно: недотримання технології виконання ремонтних робіт (Управління благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради – 6,2 млн грн); невиконання умов договору підряду щодо предмету закупівлі (Виконавчий комітет Дніпрорудненської міської ради – 0,3 млн грн); використання в будівництві матеріалів, не передбачених проектно-кошторисною документацією (Славутський ліцей – 0,3 млн грн); невстановлення придбаного обладнання системи вентиляції (Виконавчий комітет

Дніпрорудненської міської ради – 1,4 млн грн); придбання обладнання та будівельних матеріалів за цінами, що значно перевищують усереднені ринкові ціни (Виконавчий комітет Дніпрорудненської міської ради – 0,5 млн грн, Відділ освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА – 0,6 млн грн, Управління житлово-комунального господарства та капітального будівництва Вознесенської міської ради – 0,2 млн гривень).

5.5. Під час аудиту на вимогу керівників контрольних груп окремими розпорядниками коштів субвенції **вжито заходів для усунення наслідків допущених порушень і недоліків:** зменшено обсяги оголошеної закупівлі у Рівненській області на **1286,8 тис. грн**; відшкодовано збитків у Рівненській області на **198,6 тис. грн**; Хмельницькій – **226,7 тис. гривень**.

6. Система внутрішнього контролю Мінрегіону містить недоліки, оскільки аудитом встановлено факти несвоєчасного прийняття управлінських рішень, що свідчить про недотримання принципу превентивності. Їх результатом, зокрема, є тривале (в окремих випадках до 7 місяців) доопрацювання на місцях повернених робочою групою Мінрегіону пропозицій щодо об'єктів та заходів; невнесення пропозицій Кабінету Міністрів України щодо розгляду питання про невикористання протягом року окремими місцевими бюджетами більше 80 відс. розподілених коштів субвенції; допущення розпорядниками місцевих бюджетів одних і тих же порушень законодавства з питань містобудівної діяльності, публічних закупівель, що ідентифіковані попередніми заходами державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) за іншими трансфертами, головним розпорядником яких було Міністерство.

Неналежною була також організація внутрішнього аудиту Мінрегіону, свідченням чого є відсутність в планах роботи сектору внутрішнього аудиту Міністерства на 2017–2019 роки та відповідно нездійснення жодного контрольно-аналітичного заходу стосовно зазначеної субвенції та внесення за їх результатами рекомендацій керівництву Міністерства, спрямованих на посилення внутрішнього контролю Мінрегіону та розпорядників коштів місцевих бюджетів з метою забезпечення ефективного використання коштів субвенції.

7. Використання протягом 2017–2019 років 353,2 млн грн субвенції дозволило лише частково реалізувати заходи за напрямками, визначеними Порядком та умовами № 91.

7.1. З ініціативи Робочої групи Мінрегіону щодо забезпечення першочергового фінансування невідкладних робіт на захисних спорудах цивільної оборони у 2017–2019 роках, зокрема, проведено ремонтно-опоряджувальні роботи на **91 захисній споруді**; в низці областей оновлено запаси препарату стабільного йоду та респіраторів; придбано обладнання для систем зв'язку. Виконано також будівельно-ремонтні роботи на **472 об'єктах**

ССІ (переважно у закладах середньої і дошкільної освіти, охорони здоров'я, сфері дорожньої інфраструктури).

Однак **виконання ремонтних робіт на захисних спорудах у Волинській, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській, Рівненській та Хмельницькій областях, де проведено аудит, не підвищило рівня їх готовності.** Однією з причин цього є розміщення частини протирадіаційних укриттів у підвальних приміщеннях багатоквартирних житлових будинків, у низці яких утворено об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, у зв'язку з чим виникають додаткові труднощі в частині, з одного боку, доступу до таких приміщень комунальних служб для обслуговування будинків, з іншого боку – щодо збереження в них придбаного обладнання і меблів. При цьому через часті прориви інженерних мереж (каналізації) та виконання ремонтних робіт з порушеннями вимог ДБН швидко псуються встановлені меблі, вентиляційне обладнання. Як наслідок, **кінцева результативність видатків за таким напрямом є неналежною.**

7.2. Висновки проведеного відповідно до міжнародних стандартів ISSAI під час аудиту анкетування (конфіденційного опитування) 91 посадової особи органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій засвідчили, що слабким місцем механізму субвенції респонденти вважають відсутність стабільного прогнозованого обсягу видатків (більше **36 відс. відповідей**), нечіткість визначення основного та додаткового переліків об'єктів, засобів та препаратів, що можуть фінансуватися за рахунок субвенції (**24,5 відс.**), скорочення обсягів субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій у порівнянні із встановленими нормативами при наданні місцевому бюджету досліджуваної субвенції (**13 відсотків**).

Крім того, респонденти зазначають невизначеність відмінностей між об'єктами ССІ населеного пункту зони спостереження та соціальної інфраструктури населеного пункту поза зоною спостереження (**33 відс. відповідей**) та критеріїв потреби у фінансуванні об'єктів ССІ (**23 відсотки**), а також наявність в Порядку та умовах № 91 вимоги щодо формування та затвердження переліку відповідних об'єктів, засобів та препаратів головним розпорядником (Мінрегіоном), що послаблює відповідальність розпорядників бюджетних коштів на місцях за їх цільове і ефективне використання (**25 відсотки**). Ці питання потребують розгляду і врахування при підготовці нового порядку і умов надання субвенції.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, поінформувати Верховну Раду України.

2. Рішення Рахункової палати у порядку інформування надіслати

Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету та Комітетові Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України та рекомендувати:

- забезпечити супроводження внесення змін до Бюджетного кодексу України з метою закріплення цільового принципу використання коштів збору шляхом віднесення його до джерел формування спеціального фонду державного бюджету;

- доручити Мінекоенерго підготувати та внести в установленому порядку Кабінетові Міністрів України законопроект про внесення змін до Закону № 39 щодо унормування системи контролю за справлянням збору, визначення відповідальності за його сплату та урегулювання питання розподілу коштів субвенції бюджетам відповідних ОТГ;

- при формуванні проекту держбюджету на 2021 рік обсяги субвенції передбачити в розмірі планових надходжень коштів збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

- доручити Мінекоенерго підготувати проект порядку та умов надання субвенції, передбачивши в ньому, зокрема, граничні терміни внесення місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування пропозицій Мінекоенерго щодо переліків відповідних об'єктів і заходів, а також можливість спрямування коштів субвенції на виконання інших заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на ТЗС, в тому числі на фінансування заходів з благоустрою населених пунктів;

- доручити Мінекоенерго та Державній службі України з надзвичайних ситуацій розглянути питання стратегії створення захисних споруд цивільної оборони в зонах спостереження, зокрема доцільності існування протирадіаційних укриттів у підвальних приміщеннях багатоквартирних житлових будинків та фінансування ремонтних робіт у них за рахунок коштів субвенції;

- доручити МОЗ вжити заходів щодо перегляду (актуалізації) Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (постанова Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63), які є застарілими, оскільки містять посилання на нормативно-правові акти, що втратили чинність;

- доручити Міністерству розвитку громад та територій України підготувати зміни до Порядку затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від

18.11.2015 № 990), з метою чіткого визначення видів будівництва, включаючи капітальний ремонт, що потребують затвердження титулів будов;

- з метою посилення попереднього контролю за використанням бюджетних коштів, спрямованих на капітальний ремонт громадських будівель, фінансування робіт за яким передбачено протягом більше одного бюджетного року, доручити Державній казначейській службі України внести зміни до Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів, затверджених наказом Казначейства від 29.04.2013 № 68 (у редакції наказу Казначейства від 19.07.2019 № 213), в частині доповнення переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів за капітальним ремонтом титулом об'єкта будівництва.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Мінекоенерго та рекомендувати:

- спільно з ОДА областей, в яких проведено аудит, розробити та затвердити план заходів щодо виконання рекомендацій Рахункової палати, забезпечити подальшу їх реалізацію;

- підготувати та внести Кабінетові Міністрів України в установленому порядку законопроект про внесення змін до Закону № 39 щодо унормування системи контролю за справами та визначення відповідальності за несплату збору й урегулювання питання розподілу коштів субвенції бюджетам відповідних ОТГ;

- підготувати та внести на затвердження Кабінетові Міністрів України порядок та умови надання субвенції, в яких, зокрема, передбачити: граничні терміни внесення місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування пропозицій Мінекоенерго щодо переліків відповідних об'єктів і заходів; можливість спрямування коштів субвенції на виконання додаткових заходів з поліпшення умов проживання та праці населення, яке мешкає на ТЗС, в тому числі на фінансування заходів з благоустрою населених пунктів; право розпорядників бюджетних коштів на місцях визначати пріоритетність видатків за субвенцією в межах визначених Порядком та умовами № 91 напрямів використання її коштів;

- своєчасно формувати відповідні переліки об'єктів та заходів для забезпечення повноти виконання запланованих робіт у встановлені терміни.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати Міністерству розвитку громад та територій України до відома як головному розпоряднику коштів субвенції у 2017–2019 роках.

6. Рішення Рахункової палати про результати аудиту надіслати Міністерству фінансів України для врахування при формуванні проекту держбюджету на 2021 рік.

7. Рішення Рахункової палати про результати аудиту надіслати Волинській, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській, Рівненській та Хмельницькій ОДА з пропозицією розглянути результати контрольних

заходів, проведених у межах аудиту у відповідній області, на засіданнях колегій держадміністрацій і вжити заходів щодо:

- усунення розпорядниками коштів субвенції наслідків порушень, встановлених за результатами аудиту, в тому числі шляхом відшкодування збитків;
- своєчасного внесення Мінекоенерго обґрунтованих пропозицій щодо фінансування об'єктів та заходів, що фінансуються за рахунок субвенції;
- визначення розпорядниками коштів субвенції, які спрямовуються на будівництво (реконструкцію, капітальний ремонт) об'єктів ССІ, передусім, профільних управлінь (департаментів) капітального будівництва;
- посилення контролю за законним та ефективним використанням підпорядкованими структурними підрозділами коштів субвенції.

8. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати: Відділу освіти Маневицької РДА, Комунальному підприємству "Маневицька центральна районна лікарня" (Волинська область); Управлінню благоустрою, інфраструктури та комунального господарства Нікопольської міської ради (Дніпропетровська область); Виконавчому комітету Дніпрорудненської міської ради, Комунальній установі "Дніпрорудненська міська лікарня Дніпрорудненської міської ради Василівського району" (Запорізька область); Управлінню капітального будівництва Миколаївської ОДА, Управлінню житлово-комунального господарства та капітального будівництва Вознесенської міської ради, Департаменту інфраструктури міського господарства Южноукраїнської міської ради (Миколаївська область); Департаменту з питань будівництва та архітектури Рівненської ОДА, Управлінню освіти виконавчого комітету Вараської міської ради (Рівненська область); Славутському ліцею II–III ступенів Хмельницької обласної ради, Виконавчому комітету Славутської міської ради, Відділу освіти, молоді та спорту Ізяславської РДА (Хмельницька область) з пропозицією вжити заходів щодо усунення наслідків порушень, встановлених за результатами аудиту, в тому числі шляхом відшкодування збитків.

9. Повідомити Офіс Генерального прокурора про виявлені ознаки кримінальних правопорушень.

Заступник Голови
Рахункової палати

А. В. Майснер

**Результати обстеження
виконання робіт на окремих об'єктах, що фінансувалися у
2017–2019 роках за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим
бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації
ризиків населення, яке проживає на території зони спостереження**

І. ПРОТИРАДІАЦІЙНІ УКРИТТЯ (ПРУ)

**ПРУ № 85053, що перебуває на балансі Мислятинської ЗОШ І–ІІІ ступенів
(с. Мислятин, Ізяславський район, Хмельницька область)
(огляд 12.11.2019)**

**Наявний стан ПРУ
№ 85053, у якому у
2018–2019 роках
проведено
реконструкцію, не
відповідає вимогам
наказу № 579.**

**Приміщення не
придатне для
виконання функцій
ПРУ.**

Одне з приміщень ПРУ
використовується як навчальний клас.
Інші приміщення ПРУ
використовуються як складські.
Якість ремонту незадовільна.

Відсутність документації захисної споруди,
обладнання і меблів, лікарських засобів та
медичних виробів, засобів індивідуального
захисту органів дихання тощо.

**ПРУ № 85054, що перебуває на балансі Михнівської ЗОШ II–III ступенів
(с. Михнів, Ізяславський район, Хмельницька область)
(огляд 12.11.2019)**

ПРУ на 190 осіб є сирим підвалом, який має лише один вхід.

Відсутність системи повітро- та водопостачання, водовідведення та опалення.

Відсутність документації захисної споруди, обладнання і меблів, лікарських засобів та медичних виробів, засобів індивідуального захисту органів дихання тощо.

В приміщенні ПРУ зберігаються використані люмінесцентні лампи.

**Приміщення не придатне
для виконання функцій
ПРУ.**

**ПРУ № 86023, що перебуває на балансі Славутського ліцею-інтернату
(м. Славута, Хмельницька область)
(огляд 16.10.2019)**

**Відсутність визначеного
дозиметричного обладнання, засобів
зв'язку та препарату калію йодиду.**

Перша і друга кімната ПРУ (на 350 осіб) облаштовані 10 двоярусними нарами, 37 стільцями, 30 фільтруючими протигазами та 1700 респіраторами.

**ПРУ № 85068, що перебуває на балансі Відділу освіти, молоді та спорту
Ізаславської РДА (с. Поліське, Хмельницька область)
(огляд 12.11.2019)**

Вхід в підвальне приміщення
будівлі, де розміщено ПРУ № 85068,
його коридор та дві кімнати.

**Приміщення не придатне для
виконання функцій ПРУ.**

Відсутність документації захисної споруди, нар,
стелажів, вішаків, умивальників, приладів, обладнання,
засобів індивідуального захисту, засобів радіаційної та
хімічної розвідки та спеціальної обробки.

ПРУ № 29382, що перебуває на балансі Виконкому Дніпрорудненської міської ради, Запорізька область (огляд 02.12.2019)

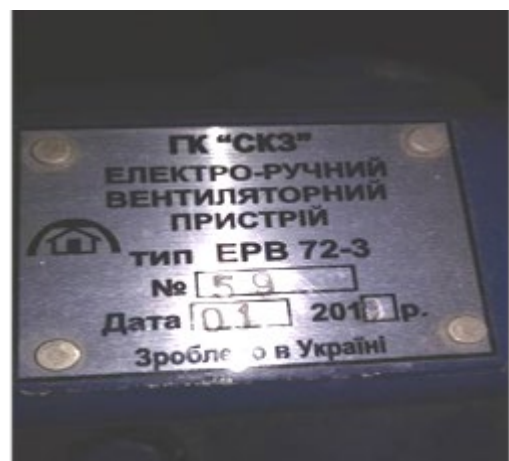
Згідно з договором підряду від 10.12.2018 у ПРУ, що розташоване у підвальному приміщенні житлового будинку, проведено капітальний ремонт вартістю **1919,2 тис. гривень.**

Наявні сліди прориву системи каналізації житлового будинку. Влаштовані у ПРУ нари перебувають у воді, що створює ризики їх псування.

Електро-ручні вентиляторні пристрої виготовлено у січні 2019 року, що унеможливило їх придбання і встановлення у грудні 2018 року.

ПРУ № 29372, що перебуває на балансі Виконкому Дніпрорудненської міської ради, Запорізька область (огляд 02.12.2019)

На підлозі наявні застої води (через прориви будинкових комунікацій)

Згідно з договором підряду від 07.09.2018 у ПРУ, що розташоване у підвальному поверсі житлового будинку, проведено капітальний ремонт на суму **1123,7 тис. гривень.**

На стінах сліди плісняви. Будинкові комунікації, що проходять через приміщення ПРУ, в аварійному стані.

Електро-ручні вентиляторні пристрої, придбані у 2018 році, на момент огляду не змонтовані.

ПРУ № 29380, що перебуває на балансі Виконкому Дніпрорудненської міської ради, Запорізька область (огляд 02.12.2019)

Частина приміщення ПРУ площею 88,1 м², що розташоване у підвальному приміщенні житлового будинку, у **грудні 2018 року** передано в оренду ФОП Яковенко О. О. для розміщення торгової точки непродовольчої групи товарів.

За договором підряду від **07.09.2018** у ПРУ проведено капітальний ремонт на суму **1101,0 тис. грн**

В приміщенні ПРУ наявні сліди підтоплення від прориву будинкових комунікацій. Встановлені дерев'яні нари вкриті грибком та пліснявою. На момент огляду (02.12.2019) не змонтовано 8 вентиляторів ВР 88-72-4 та елементи витяжної системи, вартість яких включена до акта приймання виконаних робіт від **17.12.2018**.

II. СПЕЦІАЛЬНА СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА

Будівництво спортивних майданчиків з допоміжними приміщеннями Славутського ліцею-інтернату (м. Славута, Хмельницька область)

Збудоване
допоміжне
приміщення.

Влаштовані душові
кабіни та санвузли в
допоміжних
приміщеннях.

Комбінований майданчик для гри
в баскетбол та волейбол.

Проте не виконано частини
роботи з установлення металевої
огорожі з сітчастих панелей.

**Капітальний ремонт будівлі (термомодернізація) Ізяславського НВК
"ЗОШ І-ІІІ ст. № 2, ліцей"
(м. Ізяслав, Хмельницька область)
(огляд 14.11.2019)**

Утеплення фасаду
школи виконано
плитами
екструзійного
пінополістеролу
замість
теплоізоляційних
мінераловатних
плит.

Відсутність пароізоляції
(гідроізоляційної плівки) та
немає суцільного шару
утеплення горища школи.
Утеплювач містить частки
крупнозернистого руберойду
та мішковини, що залишились
після демонтажу труб
опалення)

**Капітальний ремонт проїжджої частини вул. Ломоносова м. Нікополь
Дніпропетровської області (огляд 20.11.2019)**

Рух міського громадського транспорту по вулиці не здійснюється. Незважаючи на це, на всій протяжності дорожнього покриття встановлено численні пошкодження, деформації та дефекти.

Фрагменти колійності
від 3 до 10 см

Тріщини довжиною 60 см

Руйнування країв
дорожнього одягу

**Капітальний ремонт проїжджої частини пров. Зелений м. Нікополь
Дніпропетровської області (огляд 22.11.2019)**

Наявні сліди розломів дорожнього покриття розмірами 2х2 та 2х3,5 м. Відсутні бортові камені, передбачені проектом. Наявне руйнування краю дорожнього покриття.

**Капітальний ремонт проїжджої частини вул. Рабкопівська
м. Нікополь Дніпропетровської області (огляд 22.11.2019)**

Пошкодження краю дорожнього покриття та тріщини по всій його протяжності, що свідчить про порушення технології укладання асфальтобетону.

**Реконструкції проїжджої частини вул. Успенського м. Нікополь
Дніпропетровської області (огляд 22.11.2019)**

Наявне пошкодження краю дорожнього покриття. Відсутній плавний перехід в місці примикання відремонтованої дороги до існуючої. Завищено розташування колодязів.